

**“Attitude of
Students Towards Distance Education”
A Project Report**

**Submitted to Gauhati University
For the Project Paper:- EDU-HC-6026**

Supervised By

**DR. PRITILATA PEGU DOLOY
ASST. PROFESSOR
DEPARTMENT OF EDUCATION**

Submitted By

**Name:- RUPALI BISWAS
ROLL NO; UA-191-309-0395
Reg.No:- 19093761
CLASS:- BA 6TH SEMESTER**

**RAHA COLLEGE
RAHA, NAGAON, ASSAM
2021-2022**

CONTENTS

Sl.No.	Title	Page No.
1.1	Introduction	1-2
1.2	Review of the study	3-12
1.3	Objectives of the study	13-13
1.4	Delimitations of the study	13-14
1.5	Importance of the study	15-16
1.6	Methodology of the study	17-20
1.7	Interpretation of the study	21-29
1.8	Major findings of the study	30-32
1.9	Conclusion	33-34
1.10	Reference	35-35

1.1/Introduction:-

Distance education is defined as instruction between a teacher and students when they are separated by physical distance and communication is accomplished by one or more technological media. The first distance education also known as distance learning, corresponding education, distributed learning, remote education. Distance education is an education that aims to deliver education to students who are not physically present. The main advantage of distance education is the students rather than attending courses individually can communicate through can exchange the material over the net. Distance education is a

method of indirect instruction, implying geographical and emotional separated of teacher and taught. Distance education is base on technological rules and method. It was printed material, computer, internet as well as various mass media like radio, television etc.

1.2/ Review of the study:-

The researcher review of some related literature on attitude of distance education from different sources like books, articles, journals and different website from internet. The review of literature done by the researcher are discussed below —

① Lenka S.K. and Ravikant 2012, studied "the attitude and perception of the learners the distance education." In this study, with the help of self made tool and sample of 150 graduate distance learner it is revealed that gender plays no important role to develop positive attitude and percep. It means, both male and female learners have similar positive towards distance education and biographical factors i.e locality, streams, SES and caste plays a vital role to develop positive attitude towards distance education.

② Ramzi, Nasser and Kamal Abouchedid 2013, conducted study on "Attitudes and concerns towards distance education." The study surveys 7 school directors and 112 school teachers unequally divided among fourteen urban and rural schools. School directors were negative about the possibility of distance education meeting the training needs of school teachers. In addition they reported costly training and the purchase of technologies for distance education as inconceivable. On the other hand, teachers held a more positive view of distance education. Though than 50% of the teachers reported little willingness to put forth the effort needed to familiarize themselves with the new technologies and practices

③ Collins K. Osei 2013, studied "The perception of students use of distance learning". The purpose of this study was to investigate the perceptions held by graduate students about distance learning offered by the Kwame Nkrumah University of Science and Technology, Ghana. The survey utilized a 20 question survey with 691 respondents, who were adult learning enrolled in an executive masters of Business/ public administration program. The results of the study indicate that distance learning is most patronised by an older and married student population largely because it allows them to combine work and study. The data indicates that student perceptions of distance learning were satisfied with teaching and learning by distance and also with learner support provided by the host institute.

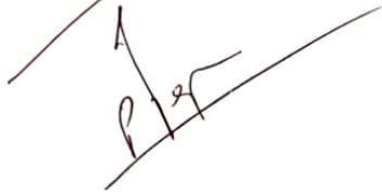
④ Ahamad and Aqil 2015, "Attitude towards distance education among graduate students".

Distance education is very vital for our country because of population and resources. Formal education is not sufficient to cover all the people. The aim of this paper is to know the current attitude of graduate students about distance education. The other objectives is to compare the attitude of engineering and B.Sc students towards distance education. Self made tool was used for this purpose on 200 graduate students of Lucknow district of Uttar Pradesh. Items of tool have both positive and negative. This is five point summated rating scale. The results shows that there is no difference in male and female graduate students on attitude towards distance education. Same result it found in different branches of

Engineering students. They have favourable attitude towards distance education. Religion has no role on attitude because Muslim and Hindu students also show the positive attitudes. It is very important to those students who have no time for regular class because of some problems. The scope is increasing day by day of distance education and open University play significant role in this regard.

⑤ U.S. Sumi 2017, "A literature review on teacher and community development with special reference to India. The present paper attempts to evaluate some research studies carried out in India in the field of teacher education and community development. Relevant researches concerning teacher education and community development was identified by searching the reliable databases. The studies were collected, categorized and analysed. The review highlights the importance of educating the individuals for community development, successful strategies adopted by teachers for community development, various programmes by educationists, Government and organizations for community with all supported research evidence. The evidences from the literature review confirms that community participation is not a panacea

for all the barriers in the development
but active involvement of the community
has facilitated in identifying community issues
and formulating effective strategies.

⑥ Zethembe Mseleku 2020, "A literature review of E-learning and E-teaching in the Era of Covid-19 Pandemic." The emergence of Covid-19 pandemic undoubtedly resulted in devastating socio-economic challenges across the world. In attempt to manage the contagion, many countries have implemented restrictive measures to reduce social gatherings and to promote social distancing. This meant the closure of higher learning institutions and a major shift from traditional classroom-based teaching and learning to virtual approach. While higher education may have transformed and moved to online due to Covid-19, it is unknown whether this transformation produces positive teaching and learning outcomes. This literature review is conducted to elicit evidence on E-learning and E-teaching outcomes, challenges and opportunities in the Era of Covid-19 pandemic.

⑦ Bilal Khalid 2022, "Higher education during lockdown: literature review and implication on technology design". Countries globally reacted to the Covid-19 pandemic by imposing lockdowns, and as a consequence, higher education institutions were forced to rapidly transition into distance learning. Hence, technology played a paramount role as the enabler of remote learning and shaping teaching practices. The aim of this study is to understand the broad trends in higher education during the early lockdown transitions and the role of technology in this process through a literature review approach. After searching for literature and applying inclusion and exclusion criteria, 61 relevant publications were discovered, which were sorted into three clusters using CO-WORD analysis: ① teaching and learning, ② policy and managerial issues and ③ students,

psychological well-being. Each theme was further divided into subthemes based on a thematic clustering approach. Based on this review, implications on learning technology design during the time of a pandemic were derived. First, due to the lack of social contacts resulting from isolation measures, emphasis is needed on interstudent interaction. Second, mobile distance learning technologies and teaching methods could be designed to enable students to move or exercise while learning. Third, diverse pedagogical approaches should be looked into to bring variety into students' lives.

1.3/ Objectives of the study:

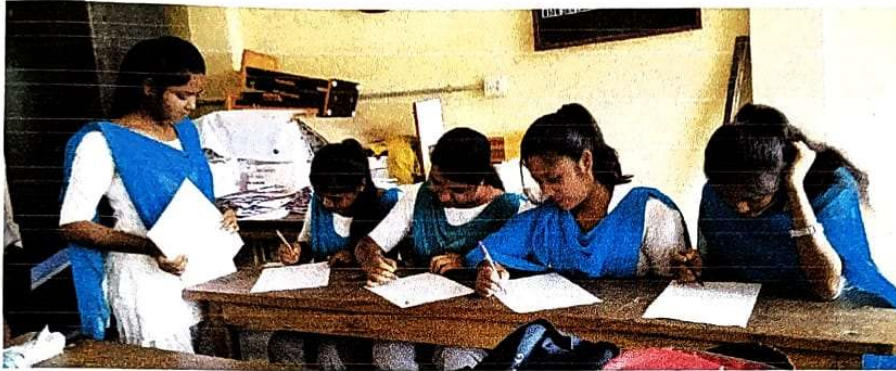
The objectives of the present study are —

- ① To study the attitude of students towards distance education.
- ② To study the attitude of male and female students towards distance.

1.4/ Delimitations of the study:

The delimitation of the study are —

- ① The study is delimited to the attitude of students towards distance education.
- ② The study is delimited to the attitude of students fourth semester B.A. from Raha College towards distance education.

2.5/Importance of the study:-

Distance education help the students with flexible studying hours which can help the student to continue the job of his own interest without any hindrance and can contribute towards the nations overall development. Distance education not only help a person to upgrade his skills but also helps you to earn more. This, in turn, will help people to multiply the countries skilled workforce which in the liew makes a greater contribution of the GDP of the country. Distance education can help us to fulfil our dreams without any obstacles. Some Indian families have a narrow mindset regarding womens education. Therefore some women are forced to drop their education in the halfway and are made to marry without completing thier education. Distance education gives women a golden chance

to study again and achieve their dreams and contribute to growth of the nation. Distance education is always economical in nature as it does not burden the students and their present. Distance education is one of the latest education trends helping lots of aspirants to achieve their dreams with minimum effort. Distance education is making the life easy of many candidates by coming to their doorsteps. The open education system is helping to increase the literacy rate of the country.

As distance education is very important in this modern age of science and technology to fulfil people needs, The students college level should have a positive attitude towards distance education. The present study is important because it aimed to study at the attitude of students towards distance education.

1.6/Methodology of the study:

1.6.1/Area of the study— The Raha College is the selected for the present study area. Raha College established in the year 1964 26th July. Raha College is located in Nagaon district. The college is permanently affiliated to Gwahati University and imparts higher education upto three year degree course in Arts, Science and Commerce streams. Besides the college has three distance education Study Center of Gwahati University IDOL, KKSHOW, offering graduate, post graduate degree along with diplomas and certificate course and ASOS offering higher secondary level course in Arts, Science and Commerce streams.

From the last academic session 2019-20, the choice based credit system (CBCS) in our degree courses have been introduced. The college campus consists of a well equipped library,

1.6.2/Population and sample of the study:-

The population of the study present study in the student of 4th Semester B.A. Total students is more than above 430 with honours in various subject. Out of 430 students 50 sample were randomly selected for the present study where 22 were female students and 28 were male students.

Table-1

Showing the sample of the study

Total Student	Male	Female
50	28	22

1.6.3/Tools used for data gathering and analysis — A questionnaire has been prepared for the present study and data has been collected through a questionnaire. The questionnaire consists of 25 items.

For analysing the collected data the researcher used simple percentage method and calculated mean from the collected data on the attitude of students towards distance education. The researcher also calculated the mean of male and female students attitude towards distance education.

Table-2

Showing the attitude of students towards distance education

C.I	f
15-16	2
13-14	12
11-12	26
9-10	8
7-8	0
5-6	2
	N=50

1.7/Interpretation of the study

The researcher interpreted the collected data by calculating simple percentage method. Mean has also been calculated to observe the attitude of students towards distance education. Mean of male and female students attitude towards distance education has also been calculated to understand the difference between their attitude towards distance education.

Table-3

Showing the Mean of attitude of Students towards Distance Education

C.I	f	x	fx
15-16	2	15.5	31
13-14	12	13.5	162
11-12	26	11.5	299
9-10	8	9.5	76
7-8	0	7.5	0
5-6	2	5.5	11
	N=50		$\Sigma fx = 579$

$$\begin{aligned}
 M &= \frac{\Sigma fx}{N} \\
 &= \frac{579}{50} \\
 &= 11.58
 \end{aligned}$$

④ From the table-3, it has been observed that the calculated mean value is 11.58. The scores between 5-6 to 7.8 has been considered as low level of positive attitude towards distance education, from 9-10 to 11-12, it is considered that they have average positive attitude towards distance education where the scores between 13-14, to 15-16 has been considered as very high level of positive attitude towards distance education. As the calculated value is 11.58, so it has been observed that the attitude of the students of Raha College towards distance education is positive.

Table - 4

Table showing the attitude of male students

C.I	f	x	fx
14-15	4	14.5	58
12-13	8	12.5	100
10-11	6	10.5	63
8-9	4	8.5	34
	N=22		$\Sigma fx = 255$

$$M = \frac{\Sigma fx}{N}$$

$$= \frac{255}{22}$$

$$= 11.59$$

② From the table - 4, it has been observed that the attitude of male students towards distance education is 11.59, which signifies that the male students of Raha college towards distance education is positive.

Table - 5

Table showing the attitude of female students

C.I	f	x	fx
15-16	2	15.5	31
13-14	6	13.5	81
11-12	16	11.5	184
9-10	2	9.5	19
7-8	0	7.5	0
5-6	2	5.5	11
	N=28		$\Sigma fx = 326$

$$\begin{aligned}
 M &= \frac{\Sigma fx}{N} \\
 &= \frac{326}{28} \\
 &= 11.64
 \end{aligned}$$

③ From the table-5, it has been observed that the calculated mean value of the attitude of female students is 11.64 which signifies that they have positive attitude towards distance education.

④ From the table 3 and 4, it has been observed that the calculated mean value for male students is 11.59 and mean value for female students is 11.64. It is observed that the male and female students have equal positive level of attitude towards distance education.

⑤ 84% of the students expressed that there is a need for distance education at present.

On the other hand 16% of the students expressed disagree.

⑥ 92% of the students expressed that there are no age barrier in distance education.

On the other hand 8% of the students expressed disagree because may be they have not got this facility.

⑦ 84% of the students expressed that distance education less expensive.

But 16% of students say distance education is not low cost.

⑧ 72% of the students said that more technology is uses in distance education because through google meet, zoom app, google Due we can learn distance education.

But 28% of the students say technology is not used in distance education.

⑨ 100% of the students say that distance education student centred.

⑩ 100% of the students expressed that distance education can be achieved by sitting at home.

⑪ 64% of the students said that distance education more prevalent in urban areas than in rural areas.

On the other hand 36% of the students said disagree because they don't get that facility in their village.

⑫ 80% of the students expressed that physically challenged people can get distance education.

But 20% of the student said disagree.

⑬ 88% of the students said that distance education help in making honest use of leisure time.

On the other hand 12% student said deny.

⑭ 96% of the students expressed that distance education is helpful in a populated country like India.

But 4% students says disagree.

⑮ 84% students said that distance education helped us during Covid-19 pandemic.

On the other hand 16% students disagree

⑯ 76% students expressed that distance education help people deprived of higher education.

But 24% students said that it won't help.

⑰ 68% student said that prope environment is requirced to get distance education.

On the other hand 32% students said disagree because they don't have knowledae about distance education.

⑧ 52%. Students expressed that there a relationship between teachers and students in distance education.

But 48%. Students said disagree because may be they don't have knowledge about distance education.

⑨ 44%. Students said that distance education courses are flexible.

But 56%. Students are not accepted, because may be they have not got the benefit of distance education.

more technology is used in distance education.

⑤ From the study it has been found that 100% students said distance education student centred and 100% students said that distance education can be achieved by sitting at home.

⑥ From the study it has been found that 64% students said distance education more prevalent in urban areas than in rural areas, and 80% of the students said that physically challenged people can get distance education.

⑦ According to the study, 88% of the students said that distance education help in making honest use of leisure time and 96% of the students said that distance education is helpful in a populated country like India.

② From the study it has been found that 84% students said distance education helped us during COVID-19 pandemic and 76% students said that distance education help people deprived of higher education.

③ From the study it has been found that 68% students said proper environment is required to get distance education and 52% students said there is a relationship between teachers and student in distance education.

10/ From the study it has been found that 44% students said distance education courses are flexible.

1.9/Conclusion:-

Distance education become more and more prevalent in contemporary society. It is an integral part of education regardless of its form and technologies used. In the center of the intention of the teachers are the necessities of the students and their specific features. Many various approaches for presenting learning content and technologies for delivering it to students exist. They are subsidiary means for education and can increase its effectiveness. Distance education courses are effective when they are carefully planned in consideration with students need and profile. The learning content should be designed to be useful to them. The appropriate technologies for implementation of distance education courses are selected after that. The teachers' efforts should be turned to overcoming the

existing risk of shifting the emphasis from the essence of the learning content to the technologies for its presentation and delivering.

1.10/ Reference

- ① <https://online.nmims.edu/top-mba..>
- ② <https://www.britannica.com/topic/distance-learning>.
- ③ Distance education in India, Dr. Amal Kumar Sarkar, 2017.
- ④ <https://www.viewsonic.com/library/education/whats-distance-learning-and-why-is-it-so-important/>
- ⑤ <https://indianmoney.com/articles/importance-of-distance-education-in-india>.
- ⑥ <https://doi.org/10.21922/STJIS.V4i37.10822>
- ⑦ <https://www.intechopen.com/chapters/52577>
- ⑧ <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2347691120983481>
- ⑨ https://en.m.wikipedia.org/wiki/Distance_education
- ⑩ <https://circl.etoncollege.com/online-distance-learning-a-literature-review/>.

P. J. S.

PROJECT REPORT ON TOPIC

"A STUDY ON ATTITUDE OF STUDENTS TOWARDS VALUE EDUCATION"

Supervised by :-
Dr. Ritamoni Das
Assistant Professor
Department of Education

Submitted by :-
Name : **Mary Das**
Roll No : UA-191-309-0329
Class : B.A 6th Semester
Reg No : 19093695
Paper : EDU-HC-6026
Year : 2022

CONTENTS

SI. NO	Title	Page No.
1	Introduction	1-2
2	Importance of the study	3-4
3	Objective of the study	4
4	Review of the study	5-13
5	Area of the study	14
6	Delimitation of the study	14
7	Methodology of the study	15
8	Data Analysis of the study	16-22
9	Major findings of the study	22-23
10	Conclusion	23-24
11	Bibliography	25-26

Introduction:

When the problem regarding the meaning of values come the question that comes to our mind is - "who do the people believe in? what are their ideas of life and death and of life and death and life after death? what kind of God or God have they? what are their ideas of beauty, truth and goodness? what are the aims of their society? In brief we need to know something of religion, philosophy, and ideology of the people. These aspects of culture are considered as values because the guiding social aim and religious beliefs of people are ideas they think worth while of which they attach value education.

What is as with what ought to be and what ought to be done are the prime concepts of value education. Value education is essentially a matter of educating the feelings and emotions. It is the training of the heart and consists and habits involving inculcation of certain virtues and habits. Values represent wide range of good ideas about the end that people should pursue in their life. The values of society provide goals or ends for the members to aim for. Value provide a general guideline for the behavior of the people as for example human dignity, fundamental rights, private cooperation, individuality, social equality, privacy, democracy etc.

value-education also helps the students to become more and more responsible and sensible. It helps them to understand perspective of life in a better way and lead a successful life as a responsible citizen. It also helps students to develop a strong relationship with family and friends. And it is to develop students ability to identify the values embedded analyse objectively and make reasonable judgement in different issues they may encounter at different developmental stages so that they could take proper action to deal with the challenges in future life. Schools and colleges could promote value education through nurturing in their students priority values and attitudes. School and colleges should make use of every day life events to strengthen the coordination of learning activities and enhance the connection among various cross curricular domains in values education.

According to ~~Cunningham~~, "Educational values become the aims of education."

value-education is referred to as a deliberately planned education aimed at the development of proper attitudes values, emotions and skills for holistic development for students.

Importance of the study:

Everyone knows that life is precious - that life is important - we all protect our life - because we care - for it more - than any thing else. If life is so important, the values of life are even more important, values are guiding principles or standards of behaviour - which are regarded desirable, important and held in high esteem by a particular society in which a person lives. "The importance of values and morals are code we live by in a civil and just society". They are what we use to guide our interactions - with others with our friends and family. In our businesses and professional behaviour. Our values and morals are reflection of our spirituality our character. They are what we hope to model to our children - and the children around us because children do watch us as they develop - their own sense of right and wrong. Value education means inculcating in the children sense - humanism, a deep concern for the well being others and the nation. This can be accomplished only when we instill in the students deep - feeling of commitment of values that would build - this - country and bring back to the ~~people pride framework~~ that brings order, security and assured progress a person with proper values will not be afraid to face problems. This will give success and a better future. People who are value educ

4

-ated can - service, in - the competitive - world
more - precisely as - compared to - uneducat
-ed - value education - give - better - living
opportunities and - good work.

Objective - of - the - study:

(1) To study the - attitude of students tow
-ards value - education.

(2) To inspire - them - to - choose - their own
personal, social, moral and - spiritual val
-ues.

Review of related literature:

1. OMPRAKASH SHARMA
Director - GENERAL / PRESIDENT
PUBLISHED APRIL 30, 2020

My Book 9:2, "value-education-in-Action".

value-education-in-Action' is a book of its own-kind providing action strategy for process in-organizing value-education programmes for all engaged in the-learning/teaching activities. The student the-teacher the-teacher-educators. It dwells upon the-challenges that any programmer-faces in designing and programmer-faces in designing and-executing any appropriate-training-schedule for-including re-aligning renewing and-evaluating the-values. The-focus is on personality enhancement, which is the core of all value education - Developing WHOLEMAN who-is physically enduring emotionally mature; intellectually enlightened; morally oriented and-spiritually inclined.

The-book successfully answers the-questions vividly in an easy, lucid, simple-and direct manner; as to-how to go about organizing value-education-programmes for-students teachers and-teacher-educators.

2. value-education-in-schools and-stories :

January 2013, Milli Egitim (198); 97-109

Authors: H. Kasapoglu

Schools are-places where-students are equipped-with information as virtuous people-as well

as organizations which have mission to provide training and personality development. Therefore, teaching in schools should be given as much importance to education. People are shaped in time with the behavior of value schools are doing the task in winning a behavior or switching the behavior in the desired direction while doing so given values of individuals should be able to create a personality. students value education receive valuable behavior and through people to learn the model includes samples. Therefore the school environment of students should be arranged to set a good example. Besides method like story telling can be used in order to help students to value concretization from being abstract with a good value education school can be communities where a group of virtues such as responsibilities hard working honesty. Courtesy task place in this article some influence on these commended value to education has been given in this context by discussing the importance of education in school.

3. Teacher's perception of values education implementation in school :

October-2019, DOI - 10.35940/ijrte.c1220.108352-19. Authors : Norliza-Mohamad (University -

Technology-Malaysia)

Ahmad-sihes (University Technology-Malaysia)

value-education-is an initiative to produce individuals with an active role in self development, society and nation. The real aim of values education is to develop students with a

There has been an endless chain of debate and discussion going on in India in the last two decades about value education or what is being called today as 'values education'. The traditional school family and social cultural framework in Indian which at one point of time served as an effective medium for transmission of value systems to younger generations collapsed and disappeared under British rule. It was replaced with a new framework of education with a different vision and focus which seemed to suit the changing needs of the Indian society in the post independence era. This educational framework underwent further changes. However there has always been a sense of dissatisfaction with it. Swami Vivekananda, Gandhiji, Ravindra Nath Tagore and other prominent leaders criticised the cultural and spiritual vacuum created by modern education and the same complaint is heard even today. Many cultural and spiritual organisations in India have consequently tried to develop a curriculum from value education intended to fill this vacuum.

5. value education from perspective of classroom Teachers:

Nill Duban - Akyon Kocatepe University Assoc,
Prob. Dr.

Bulent Aydegde - Akyon Kocatepe University Assoc,
Prob. Dr.

value-education is a process which begins at home and continues in society and in formal education institutions. The purpose of this research is to determine the opinions of primary school teachers about values education in primary schools. In the current research the qualitative research method and focus group interview technique were used. The participants of the study were eight classroom teachers who were pursuing master's degree at the classroom education program of Abant İzzet Baysal University. The participants were selected using the intense case sampling which is part of purposeful sampling technique. The data were collected through audio taped group interview. The data collection from the interview were examined using a qualitative data analysis approach. The findings of the study showed that if value education starts at early ages it would provide much more opportunity to prepare for future life.

6. Value-education for human-Development-etic African perspective :

Ravinder - Rema - 2006, "value-based-education for human-Development - African perspective" - South Carolina (USA)

Education is important in any country since it promotes the knowledge skills habits and values. The learning does not solely come from the

teacher. Hence the education for the child is both the teacher and his peer group. The societal values have been diminishing over the past few decades. There for it is necessary develop the holistic citizenship education. The problem of value education of the young african nation Eritrea is gaining prominence in educational discussions during the recent times. Hence Eritrea emphasises on value education and attempted to incorporate its national curriculum became work for school education - 2003. An attempt is made in this paper to discuss the Eritrean societal values in light of their freedom and its provides some conclusions and implications to develop the value education in Eritrea.

① Importance of value education :

LT. DR. V. Parimala Venu - (Associate Professor)
Dept. of English, GITAM Institute of Technology,
Visakhapatnam - 530045

The most important and the central problem of modern philosophy is the theory of values. They are important because every human action is the reflection of an individual value and every human institution is the out-growth of social values. Many American writers used the term "axiology" to denote that branch of philosophy which is concerned with values. But when we open

11

The page of history we realize that philosophers of the great tradition from Plato to Hegel have been greatly concerned with values though they may not have been greatly concerned with values. Though they may not have used that term but have spoken of desires and aims thus a fact of experience that values have pre-existence and human beings are continually valuing things and activities through out their whole lives.

8. The importance of value education in the present education system and Role of teachers

Dr. Neema Ameja (Principal A.S college of Education, Khamma (Punjab) INDIA.

In today's era of competition and survival we observe laxity in moral values. Industrialization has led to the emergence of high life style and raised the standard of living of people. It has made man rich the standard of living of people. It has man made rich in materialistic sense but deteriorate the ethical fibre in the society. People crave for money power and self. They are ready to jeopardize the interest of people in pursuit of their selfish gains. Corruption in religious economic, social education field is rampant. We come across many social evils in the society. Children due to their exposure to mass media are turning juvenile delinquents. Due to lack of values they adhere to whatever is shown in the T.V and on net

-ning their life. Family disorganization has made them a stray present are busy pursuing their careers and children are taken care by day care centres. Due to this value education is not imparted to these children. They become drug addicts consume alcohol gamble and enter in to anti social activities. This is the present scenario which needs to undergo change to have a peaceful society. Teachers play an important role in imparting the knowledge of "Para-vidya" to make students aware of knowledge of our life. The knowledge of the supreme reality to keep one self away from vices.

9. Loat professor - Terrence - May 2006, "Value Education - the missing link in Quality teaching"

9: Keynot address to National values education Forum that in order for values education to become part and parcel of mainstream schooling. The close at possible link is need to be found between it and the world of teachers and schools.

10. Smook Emeritus professor - Ivan. 2005, "Value Education in perspective: The New Zealand experience"

Ivan Smook Emeritus professor of Education, Massey University provided a New Zealand perspective at the national value education Forum on 2 May 2005, Professor Smook has helped development a code of ethics for teachers.

- chers to the teachers council of New Zealand. His paper traces the history of New Zealand education, from the 1877 Education Act through to the development in the 1970s and 1980s to more recent development in the 1990s. In March 1998 the NZ Commission to UNESCO organised a value in education submit attended by more than 100 participants across many sectors in this paper. Professor Smook gives his views on some of the issues that have arisen since this time and suggests lessons that the Australian values education Journey might learn from the New Zealand experience.

Area of the study:-

The Raha Girls High school is the selected for the present study area. Raha Girls High school established in the year 1961. Raha Girls High school is located in urban area of Assam state of India. In Raha Rajah Town area of Kapili block of Nagaon district. Area pincode is 782103.

School is providing upper primary secondary (6-10) level education and is being managed by Department of Education. Medium of instruction is Assamese language and school is for girls only. School is affiliated with state Board for secondary level. The school has government building. It has got 9 classrooms for instructional purposes. All the classrooms are in good condition. It has two other rooms are separate for headmistress and teachers. It has two other rooms for non-teaching activities. The school has a big playground. The school has a library and has 1345 books in its library. The school has computers for teaching and learning.

Delimitation of study:-

The present study is delimited to the all girls students class VIII and class IX of Raha Girls High School.

Methodology of the study :

The methodology of the study comprises the following.

Population :

Population - means universe. The population for the present study includes all the girls students of class VIII and class IX, Raha Girls High School.

Sample :

50 girls students (25 from VIII and 25 from IX) were randomly selected for the present study. All the students sample selected were girls students.

Tools used :

A self structured questionnaire was used for calculating data. It consists of 25 questions which could be either answered 'yes' or 'no'. The respondents have to give tick mark in any one that is 'yes' or 'no'. For the response 'yes' (1) mark and for 'no' (0) mark is allotted. The total mark in both 'yes' and 'no' are calculated for the final calculating of score.

Statistical techniques used :

For the present study percentage (%) is used.

Data-Analysis-and Interpretation:

1. Has value education formed a positive attitude in the students mind?

Table-1

	Person	Percentage
yes	46	92%
NO	4	8%

In this table shows that out of 50 students 46 (92%) students having positive attitude and 4 (8%) girls students are bounded having negative attitude.

2. Whether value understanding education is included subject in the curriculum?

Table-2

	Person	Percentage
yes	45	90%
NO	5	10%

In this table shows that out of 50 students 45 (90%) students are bounded having positive attitude and on the other hand 5 (10%) students said disagree.

3. value perception education helps in character building.

Table-3

	Person	Percentage
yes	47	94%
NO	3	6%

In this table shows that out of 50 students 47 (94%) students are bounded having positive attitude on the other hand 3 (6%) students disagree on this statement.

4. we can make the right decision with the help of value education.

Table-4

	Person	Percentage
yes	45	90%
NO	5	10%

In this table shows that out of 50 students 45 (90%) students are bounded having positive attitude and 5 (10%) girls students are bounded having negative attitude.

5. The development of values is not possible without suitable environment

Table - 5

	Person	Percentage
Yes	16	32%
No	34	68%

In this table shows that out of 50 students 16 (32%) girls students are having positive attitude; on the other hand - 34 (68%) students said disagree.

6. Value education has helped in the development of students' personality.

Table - 6

	Person	Percentage
Yes	47	94%
No	3	6%

In this table shows that out of 50 students 47 (94%) girls students are having positive attitude and 3 (6%) girls students disagree on this statement.

7. Value education has helped in the classroom students.

Table - 7

	Person	Percentage
Yes	44	88%
No	6	12%

In this table shows that out of 50 students 44 (88%) girls students are bounded having positive attitude and 6 (12%) students are bounded having negative attitude.

8. Value education has developed the moral quality of the students.

Table - 8

	Person	Percentage
Yes	49	98%
No	1	2%

In this table shows that out of 50 students 49 (98%) girls students are agree on this statement on the other hand - 1 (2%) girls students are bounded having disagree on this statement.

9. Value education in various level of education has sensitized the students.

Table-9

	Person	Percentage
YES	45	90%
NO	5	10%

From this table shows that out of 50 students 45 (90%) students are having positive attitude; on the other hand 5 (10%) students are having negative attitude.

10. Teachers have been able to sensitive students to value sense of during teaching.

Table-10

	Person	Percentage
YES	46	92%
NO	4	8%

From this table shows that out of 50 students 46 (92%) students are bounded having agree on this statement and 4 (8%) students said disagree.

11. Teachers have been able to play self part in teaching value education.

Table-11.

	Person	Percentage
YES	49	98%
NO	1	2%

From this table shows that out of 50 students 49 (98%) students are bounded having positive attitude and 1 (2%) girls students said disagree.

12. Teachers focus on collaborative learning to develop social value among students.

Table-12

	Person	Percentage
YES	48	96%
NO	2	4%

From this table shows that out of 50 students 48 (96%) girls students are bounded having positive attitude on the other hand 2 (4%) girls students are bounded having negative attitude.

13. The real life of students has been influenced by the value education.

Table-13

	Person	Percentage
Yes	48	96%
No	2	4%

In above this table shows that out of 50 students 48 (96%) bounded having positive attitude and 2 (4%) students are bounded having negative attitude.

14. value education has made the students feel nationalisation in their minds.

Table-14

	Person	Percentage
Yes	49	98%
No	1	2%

Therefore table have shown that out of 50 students 49 (98%) girls have positive attitude and 1 (2%) girls have negative attitude.

15. value education has made students responsible citizens.

Table-15

	Person	Percentage
Yes	47	94%
No	3	6%

In this table shows that out of 50 students 47 (94%) students are bounded having positive attitude and 3 (6%) students are bounded having negative attitude.

16. value education is a composite form of external and internal values.

Table-16

	Person	Percentage
Yes	49	98%
No	1	2%

In this table shows that out of 50 students 49 (98%) girls students agree on this statement on the other hand 1 (2%) girls students are disagree on this statement.

17. value-education helps in getting person-self realisation.

Table-17

	Person	Percentage
Yes	46	92%
No	4	8%

In this table shows that out of 50 students 46 (92%) bounded having positive attitude on the other hand 4 (8%) students said disagree.

18. value education helps in the development of human civilization.

Table-18

	Person	Percentage
Yes	46	92%
No	4	8%

In above this table shows that out of 50 student - 5 - 46 (92%) bounded having positive attitude and 4 (8%) students said disagree on this statement.

19. value-education can develop up to come students into beautiful people.

Table-19

	Person	Percentage
Yes	47	94%
No	3	6%

In above this table shows that out of 50 students 47 (94%) students said agree and 3 (6%) students said disagree.

20. Homestly in the minds of students education can help in respecting the elderly.

Table-20

	Person	Percentage
Yes	49	98%
No	1	2%

In this table shows that out of 50 students 49 (98%) students are having positive attitude and 1 (2%) students are having negative attitude.

21. Value-education helps solving problems of people.

Table-21

	Person	Percentage
Yes	47	94%
No	3	6%

In this table shows that out of 50 students 47 (94%) students are bounded having positive attitude and 3 (6%) students are bounded having negative attitude.

22. Value-education has created social equality and democratic attitudes.

Table-22

	Person	Percentage
Yes	48	96%
No	2	4%

In this table shows that out of 50 students 48 (96%) students are bounded having positive attitude and 2 (4%) students are bounded having negative attitude.

23. Value-education is a tool for social change.

Table-23

	Person	Percentage
Yes	48	96%
No	2	4%

In above this table shows that out of 50 students 48 (96%) students said agree on the other hand 2 (4%) students said disagree.

24. Value-education is acquited by a person in the environment.

Table-24

	Person	Percentage
Yes	45	90%
No	5	10%

In above this table shows that out of 50 students 45 (90%) students said agree on the other hand 5 (10%) students said disagree.

25. value-education helps persons adjust it self to all environment.

Table-25

	Person	Percentage
Yes	49	98%
No	1	2%

In this table shows that out of 50 students 49 (98%) students are bounded having positive attitude and 1 (2%) students are bounded ^{having} negative attitude.

Major Findings:

- (1) 92% girls-students said that value-education formed a positive attitude in the students mind. On the other hand 8% girls-students said that value-education does not formed a positive attitude in the students mind.
- (2) 90% girls-students expressed that value understanding-education is included subject in the curriculum. and 10% girls-students expressed disagree on this statement.
- (3) 94% girls-students said that value-perception education helps in character-building and 6% girls-disagree on this statement.
- (4) 90% girls-students expressed that we can make the right decision with the help of value-education.
on the other hand 10% girls-students disagree on this statement.
- (5) 94% girls-students said that value-education has helped in the development of students-personality.

6% girls students expressed that value education has not helped in the development of students' personality.

(6) 88% girls students expressed that value education has helped in the classroom students. on the other hand 12% girls students said disagree.

(7) 94% girls students said that value education helps solving problems of people. 6% girls students expressed that value education does not help solving problems of people.

(8) 90% girls students expressed that value education in various level of education has benefited the students. on the other hand 10% girls students have negative perception of this comment.

(9) 96% girls students said that the real life of students has been influenced the value education.

4% girls students have negative perception of this comment.

(10) 92% girls students expressed that value education helps in getting personal self-realisation. on the other hand 8% girls students said disagree.

Conclusion:

The value of education is the most important ingredient to change the world. It helps us to gain knowledge and that knowledge can be used

to make a better living. Most importantly the value of education is something that can never be destroyed by any type of nature or man made disaster.

In short value education means learning or studying existing knowledge and cultural heritage.

It means achievements to our families advancement in existing technology and transfers it to the next generation. Humanity has achieved a lot, the only way to preserve it is to transfer the knowledge and technology we have by educating people properly.

Value education is essential to building the character of future citizens, teaching them good values helps them choose the right path it gives moral value to students.

It is only because of value education that we have some answers to the laws of the universe and are able to use the knowledge of our families with modern technology.

Bibliography :-

(i) My Book 9:2, "value-education-in-action"
Omprakash-sharma. director-general/President
-dmt - Published April 30, 2020.

(ii) <https://www.researchgate.net/publication/338111111>

(ii) "Teachers Perception of value-education-implementation-in-school." Authors Norli-za-Mohamad (University Technology Malaysia) Ahmad-sihes (University Technology Malaysia) October 2019, DOI-10.35940/ijrte.C122010835216.

<https://www.researchgate.net>.

(iii) "Value-Based-education-for-human-development" — Ericsson-Perspective.

Ravinder-Rana-2006. value-based-education-for-human-development-Ericsson-Perspective-south-carolina-(USA)

<https://eric.ed.gov>.

(iv) "A Hand-book on-value-education" Published by: The-Ramakrishna-Mission-institute-of-culture, Golpark Kolkata-700029 year of publication: March 2005.

<https://researchgate.net>.

(v) "The-importance-of-value-education-in-the-present-education-system-and-role-of-teachers" Dr. Neema-Ameja (Principal A.S college-of-education-Khamma (Punjab) India.

<https://www.quora.com>.

(vi) Nil Duban - (Abyom-Kocatepe-university, Assoc. Prof, Dr.) Bulent Aydegdu - (Abyom-Kocatepe-university Assoc, Prof, Dr.) "Value-education - from - perspective - of - classroom teachers"

<https://www.researchgate.net>

(vii) Milli-Egitim - (198): 97-109 Authors: H. Kasapoglu, January 2013. "value-education in school and - stories".

<https://www.researchgate.net>

(viii) Lt. Dr. V Parimala Venu - (Associate-professor - Dept of english. "Importance of value-education". GITAM Institute of Technology - visakhapatnam - 530045

<https://leveragedu.com>

(ix) Smook Emeritus Professor - Iran - 2005, "value-education - in - perspective". The-new-zealand-experience.

<https://www.curriculum.edu.au>

(x) A book on - "value-education the missing link in-quality-teaching". Louat professor - Terence, May - 2006.

<https://www.researchgate.net>

नाटक कार के रूप में जयशंकर प्रसाद

NATAK KAR KE RUP ME JOYSHANKAR PROSAD

A PROJECT WORK

(PARIYOJANKARYA:PAPER:HIN/M/6026)

प्रस्तुत परियोजना कार्य

बीए छठे सेमेस्टर, पाठ्यक्रम की पूर्ति के लिया किया गया है

गुवाहाटी विश्वविद्यालय 2022

**A PROJECT WORK SUBMITTED FOR PARTIAL FULFILMENT
OF THE 6TH PAPER OF SYLLABUS FOR B.A 6TH SEMESTER**

GUWAHATI UNIVERSITY-2022

विभाग के प्रमुख

(अशोक कुमार सिंह)

एम.ए. एम. फिल, एल. एल .बी

(रहा कॉलेज)

प्रस्तुतकर्ता

नयन मणिनाथ

अनुक्रमांक -Ua-191-309-0343

पंजीकरण नंबर-19093709

प्रमाण पत्र

महाविद्यालय की हिंदी विभाग द्वारा प्रमाणित स्नातक कला शाखा के छठे
सेमेस्टर के छात्र, श्री नयन मनी नाथ, रोल नंबर,--यूए-191-309-0343 और पंजीकरण संख्या
19093709, 2019 20 परियोजना कार्य शीर्षक 'अजातशत्रु' नाटक को मेरे मार्गदर्शन में पूरा किया गया
है।

यह छात्र के व्यक्तिगत शोध और सुने गए कार्य का परिणाम है।

मैं छात्र के उज्वल भविष्य की कामना करता हूँ श्री नयन मनी नाथ ।

मार्गदर्शक

श्री अशोक कुमार सिंह

एम.ए.एम.फिल. एल.एल.बी

हिंदी विभाग राहा कॉलेज

घोषणापत्र

घोषणा की जाती है कि राहा कॉलेज की स्नातक कला शाखा के हिंदी विभाग के तहत छठे सेमेस्टर

के पाठ्यक्रम को पूरा करने के लिए जयशंकर प्रसाद द्वारा " अजात शत्रु नाटक" पर परियोजना कार्य।

दिनांक पृष्ठ मैंने गुवाहाटी विश्वविद्यालय के हिंदी विभाग द्वारा छठे सेमेस्टर कॉलेज के संबंध में **क्रिय**
गए सभी निर्देशों का पालन किया है।

प्रस्तुतकर्ता

Nayan Moni Nath
(श्री नयन मणिनाथ)

रोल कोड UA-191-309-0343

पंजीकरण संख्या- 19093709

राहा महाविद्यालय

जयशंकर प्रसाद,

30 जनवरी, 1890 - 15 नवम्बर, 1937

निर्देश

गुवाहाटी विश्वविद्यालय के समस्त
पुस्तकालयों के पाठ्यक्रम के अन्तर्गत
दिए गए विषय द्वितीय परीक्षा पर दिल्ली
परिषद् द्वारा कार्य (HIN-HC-6026) के दिश-
निर्देश विभाग के सहकारी अध्यापक
"अशोक कुमार सिंह" जी के निर्देशानु-
सार अपनी परिषद् द्वारा कार्य को आगे
बढ़ाया।

इस कार्य के अन्तर्गत में कुछ
संशोधन करने वाले प्रत्येक व्यक्ति विशेष
को सूचना दी गई है कि दिल्ली विभाग
को सहकारी अध्यापक "अशोक कुमार सिंह"
जी और रहा महाविद्यालय के विभिन्न
सहायक आचार्यों को में सहा आचार्यों
रहेंगा।

दिनांक : 07/07/2022

प्रो. व. म. म. म.

नाटककार के रूप में जयशंकर प्रसाद

प्रथम - अध्याय

1. सामान्य परिचय

1.1 जन्म

1.2 शिक्षा - दीक्षा

1.3 कर्म जीवन

1.4 साहित्यिक योगदान

1.5 निष्कर्ष

द्वितीय अध्याय

2. नाटक कला एवं तत्त्वों के आधारपर नाटक अजातशत्रु का विश्लेषण

2.1 भूमिका

2.2 कथावस्तु - पात

2.3 देशकाल वातावरण

2.4 भाषा शैली

2.5 उद्देश्य

2.6 निष्कर्ष

तृतीय अध्याय

3.1 भूमिका

3.2 ऐतिहासिक नाटककार के रूप में जयशंकर
प्रसाद

3.3 अजातशत्रु नाटक का पात नियोजन

3.4 मुख्य पुरुष पात

3.5 मुख्य महिला पात

3.4. निष्कर्ष

चतुर्थ अध्याय

4.1. उपसंहार

पहला

पुन

1. सामान्य परिचय —

जन्म 1.1

जयशंकर प्रसाद का जन्म माघ शुक्ल
दशमी संवत् 1984 वि० (तदनुसार 30 जनवरी

1890 ई. दिन गुरुवार) को काशी के गोवर्धन
सराय में हुआ। उनके पितामह बाबू

शिवरत्न साहु दाम देने में प्रसिद्ध थे और

उनके पिता बाबू देवीप्रसाद जी भी दाम देने
के साथ साथ कलाकारों का आदर करने के

लिए विख्यात थे। उनकी माता गोमती
मुन्नी देवी थी उनका देहवासन जब

प्रसाद जी करिब '17' वर्ष की थी तभी
हो गया था। प्रसाद जी बचपन से ही

अपने माता पिता का बहुत आदर करते थे।
उनके माता और पिता की भकाल मृत्यु

से उनके दिव्य पर एक बलासा पहार
हुत पर। किसी तरह उन्हें अपना

यह गम थुलाकर अपना जींदगी को आगे
बढ़ाया।

1.2 शिक्षा - वीक्षा —

प्रसाद जी की प्रारंभिक शिक्षा काशी में ब्रौंस कॉलेज में हुई थी, परंतु यह शिक्षा अल्पकालिन थी। छठे दर्जे में वाहों शिक्षा आरम्भ हुई¹ और सातवें दर्जे तक ही वहाँ पढ़ पाये।² उनकी शिक्षा का व्यापक प्रबंध घर पर ही किया गया, जहाँ हिन्दी और संस्कृत का अध्ययन ईष्टान किया।

प्रसाद जी के प्रारंभिक शिक्षक श्री मोहिनीलाल गुप्त थे। वे कवि थे और उनका उपनाम 'रसमय सिद्ध' था।

शिक्षक के रूप में वे बहुत प्रसिद्ध थे³ चेतगंज के प्राचीन टनहटा मोहल्ले में उनकी अपनी छोटी सी बाल पाठशाला थी, रसमय सिद्ध जी ने प्रसाद जी को प्रारंभिक शिक्षा ही तथा हिन्दी और संस्कृत में अच्छी प्रगति करा दी⁴ प्रसाद जी ने संस्कृत की गहन शिक्षा प्राप्त की थी। उनके निकट संपर्क में रहने वाले तीन सुधी व्यक्तिओं के द्वारा तीन संस्कृत अध्यापकों के नाम मिलते हैं।

1. <http://hi.m.wikipedia.org>

2. <https://hi.m.wikipedia.org>

3. 4 4 11

4. 4 4 4

जो राजेन्द्रमारायण शर्मा के अनुसार 'चेतगंज' के तेलियाबे की पतली गली में इलाहाबाद के एक उद्भूत विद्वान रहते थे। संस्कृत साहित्य के उस दुर्धर्षि मनीषी का नाम था गोपाल बाबा। प्रसाद जी को संस्कृत साहित्य पढ़ाने के लिए उन्हें ही चुना गया।

विनोदशंकर आस के अनुसार '। श्री तीनबन्धु ब्रह्मचारी उन्हें संस्कृत और उपनिषद् पढ़ाते थे। राय कृष्णदास के अनुसार रसमय सिद्ध से शिक्षा पाने के बाद प्रसाद जी ने एक विद्वान हरिहर महाराज से और संस्कृत पढ़ी। वे लखनऊ के आस पास रहते थे। प्रसाद जी का संस्कृत प्रेम बढ़ता गया। उन्होंने स्वयमेव उसका बहुत

अच्छा अध्यास कर लिया था। बाद में

उनका स्वाध्याय से ही वैदिक संस्कृत में भी निष्णात हो गये थे। बनारस हिन्दू

विश्वविद्यालय के संस्कृत - अध्यापक महमदोपाध्याय पं. देवीप्रसाद शुक्ल कवि

चक्रवर्ती को प्रसाद जी का काव्यगुरु माना जाता है।

2.3 कर्म जीवन —

महान लेखक और कवि जयशंकर प्रसाद तथा बहुमुखी प्रतिभा के धनी प्रसाद, जो एक अच्छे कवि के रूप में ही नहीं बल्कि एक अच्छे नाटककार, कथाकार, उपन्यासकार और निबंधकार

के रूप में भी मशहूर थे। इसके साथ ही उन्हें जायावादी युग के महान लेखक के तौर पर भी जाना जाता था। यही नहीं उन्हें हिन्दी के जायावादी युग के 4 मुख्य संशोधनों में से एक माना जाता है, जिन्होंने हिन्दी काव्य में जायावाद की स्थापना की थी।

नाटक लेखन में कड़ी भाषा के जनक भारतेन्दु के बाद वे एक नई धारा का प्रचार करने वाले युग प्रवर्तिक नाटककार रहे हैं।

जयशंकर प्रसाद शतरंज के एक अच्छे खिलाड़ी भी थे। अपने बाकी के समय

में उन्हें बाग-बगीचे की देख-भाल करना खाना बनाना भी काफी पसंद

था वे गंथौर स्वभाव के व्यक्तित्व प्रधान व्यक्ति थे।

4.4. साहित्यिक योगदान :-

जयशंकर प्रसाद की साहित्यिक विशेषताएं साहित्य जगत में इन्हें वहाँ से पहचान मिलीं। प्रेम, समर्पण, कर्तव्य एवं बलिदान की भावना से ओत प्रोत उनकी कहानियाँ पाठकों को अविश्रुत कर देती हैं। वह हिंदी साहित्य की अपनी साधना समझते थे। महाकवि जयशंकर प्रसाद हिंदी साहित्य में योगदान देने वाले सर्वश्रेष्ठ रचनाकारों में से एक थे। साहित्य ही इनके जीवन का एकमात्र ध्येय था। 1937 ई. में इनका केंदित हो गया।

प्रमुख रचनाएं :-

प्रसाद जी बहुमुखी प्रतिभा के

धनी साहित्यकार थे। उन्होंने कविता, उपन्यास, नाटक, कहानी आदि साहित्यिक विधायों

पर अपनी लेखनी लेख कर पूरे देश

भर में अपना पहचान जोर दिया।

काव्य संग्रह —

काव्य	रचना काल
लक्ष्म	
इरना	
आम्बु	
कामायनी	१९३५

उपन्यास —

कंकाल
 तितली
 दशवती 'मधुरा'

कलाची संग्रह —

काया
 भाकाश वृष
 मांघी

नाटक —

राज्य श्री
 स्कंद गुप्त
 चन्द्रगुप्त
 धूमस्वामिनी
 दृक घुंटे कल्याणी

साहित्यिक विशेषताएँ — 1.4

— इनके साहित्य की प्रमुख विशेषता

राष्ट्रीय भावना है। इनकी अधिकांश रचनाएँ में देश के प्रति बलिदान,

त्याग, समर्पण तथा देशवासियों के

प्रति प्रेम, करुणा आदि भावों का वर्णन मिलता है। इनके नारी पात्र

और पुरुष पात्रों की तरह राष्ट्रीय भावना से अतृप्त दिखाई देते हैं।

1.5 निष्कर्षः

उनकी साहित्यिक सफलता का परिणाम यह है कि वह 'कायावाह' के चार प्रमुख संश्लेषों में एक रहे भाषा शैली और

शब्द विन्यास के सृजन में उन्हें ही संघर्ष

का सामना करना पड़ा होता है, चिन्तक

उनका पहला संग्रह है।

इसमें ब्रजभाषा और खड़ी बोली में कविता
कहानी, नाटक, निबन्धों का संकलन
किया गया है।

यही 'चिन्ताधार' की कविताओं
को ही प्रमुख भागों में विभक्त किया
जाता है। कारन कुसुम, प्रसाद
की खड़ी बोली की कविताओं का पहला
संग्रह रहा है। कंकाल, तिली,

इरावती उनके प्रमुख उपन्यास हैं।
प्रति ध्वनि, व्याघ्र, आकाशद्वीप, आंधी और
इन्द्रजाल उनके कहानी संग्रह हैं।

प्रसाद जी ने अपनी जीवन
की इतना कुछ हड़ को भी पिने
चोर कर सिर्फ अपना जीवन को सामने

लेकर आगे बढ़ा था। यहाँ पर यह
पता चलता है की जीवन कितनी

मुसकिल क्यू ना है उसको हमेशा

खुचि खुचि जीकार करणा साहिदा।

२. द्वितीय अध्याय

नाटक - काला प्रवृत्तियों के आधार
पर - नाटक अज्ञातशक्तु का विश्लेषण

२.१. श्रुतिका -

अज्ञातशक्तु ऐतिहासिक पृष्ठभूमि पर
जयशंकर प्रसाद द्वारा रचित हिन्दी नाटक
है। जिसका प्रकाशन १९२२ ई. में

पारसी खंडार इलाहाबाद से हुआ था।
अज्ञातशक्तु में उल्लेखल राजशक्ति

का विशेष है। नाटक अपने कार्य-
वापार और गतिविधि की दृष्टि से

विशाख की लुलना में महत्वपूर्ण है।

३ भागों और २७ दृश्यों में संरचित

इस नाटक में संवादात्मकता, गीत

और दृश्यनिर्घोषन पहले के नाटकों

से पारसी थियेटर के प्रभाव से मुक्त

हैं। अजातशत्रु के जीत थी शक्तिशाली और मनोवृत्तियों को रूपायित और प्रस्तुत करने की दृष्टि से अधिक महत्वपूर्ण हैं। 'अजातशत्रु' से

प्रकारान्तर से औद्योगिक सभ्यता और पूंजी के बढ़ने प्रभाव के कारण मानवीय सम्बन्धों में उद्वारता के अभाव का संकेत किया गया है।

२.२ कथावस्तु - पात

अजातशत्रु जयशंकर प्रसाद द्वारा 1922 में रचित ऐतिहासिक नाटक है।

प्रस्तुत नाटक को तीन अंकों में

विभाजित किया गया है। इसकी कथावस्तु तीन राज्यों के पातों

से संबंधित है; यथा मगध,

कोशल, दावं कौशांबी।

दूसरे तीनों राज्यों से संबंधित पात्रों का नामोल्लेख इस प्रकार है :-

(i) मगध राज्य :-

मगध राज्य	
पात्रों का नाम	पात्र
बिंबसार	सम्राट
अजातशत्रु (कुपीक)	राजकुमार
पद्मावती	राजकुमारी
वासवी	बुढ़ी रानी
छलमा (चेलना)	छोटी रानी + राजमाता
जीवक	राजवैद्य ।

(ii) कौशल राज्य :-

कौशल राज्य	
पात्रों का नाम	पात्र
प्रसेनजित	सम्राट
विरुद्धक (शैलेन्द्र तनु)	राजकुमार
बाजिश	राजकुमारी
शक्तिमती (महामाया)	रानी (बासोपुत्री, शक्याकुमारी)
बंधुल	सेनापति
मल्लिका	सेनापति बंधुल की पत्नी
सुदृच	कोषाध्यक्ष
दीर्घकाशयण	सेनापति बंधुल का योद्धा

(14) कोशाखी राज्य:-

कोशाखी राज्य	
पात्रों का नाम	पात्र
उदयन	सम्राट (मगध सम्राट का जमाता)
पद्मावती	मगध की राजकुमारी (सम्राट उदयन की रानी)
वासवदत्ता	उज्जयिनी की राजकुमारी (सम्राट उदयन की रानी)
मागंधी (श्यामा)	धामपाली (सम्राट उदयन की रानी)
वसंतक	सथाका विदुषक
प्रस्तुत नाटक के अन्य पात्र एवं उनसे संबंधित	
गौतम	बुद्धदेव
आनंद	गौतम का शिष्य
देवदत्त	शिष्य (गौतम का प्रतिकुंबु)
समुद्रक	देवदत्त का शिष्य
मागंधी (श्यामा)	शैलेन्द्र पर आशक्त

इतिहास में घटनाओं की प्रायः पुनरावृत्ति होती देखी जाती है। इसका तात्पर्य यह नहीं है कि उसमें कभी नयी घटना होती नहीं।

किन्तु आसाधारण नई घटना भी अविद्यमान में फिर होने की आशा रखती हैं। मानव समाज की कल्पना का भाष्य अक्षय है, क्योंकि वह इच्छा-शक्ति

का विकास है। इन कल्पनाओं का इनमें
 का मूल मूल बहुत ही सूक्ष्म और
 अपरिस्पष्ट होता है। जब वह इच्छा
 शक्ति किसी व्यक्ति या जाति में केन्द्र
 भूत होकर अपना सफल या विकसित
 रूप धारण करती है, तभी इतिहास की
 सृष्टि होता है। विश्व में जब तक
 कल्पना इयत्ता को नहीं प्राप्त होती,
 तब तक वह रूप परिवर्तन करती
 हुई पुनरावृत्ति करती ही जाती है।

~~जब वह इच्छा शक्ति किसी~~
~~व्यक्ति या जाति में समाज की अभिवृत्ति~~
~~अनन्त से तबाली है। पूर्व कल्पना के~~
~~पूर्ण होते-होते एक नये नयी कल्पना~~
~~उसका विरोध करने लगती है और~~
~~पूर्व कल्पना कुछ काल तक ठहरकर~~
~~फिर होने के लिए अपना शोध प्रस्तुत~~
~~करती है। इधर इतिहास का नवीन~~
~~अध्याय खुलने लगता है। मानव समाज~~
~~के इतिहास का इसी प्रकार संकलन होता है।~~

मजदूरों का कुल दायरे जमाने
 मजदूरों के हक और वे हक के कानून
 विचार को जोड़ें इस मुद्दे पर
 - कानून है । उनका और हक है
 कि हक इस माल में जमाने
 मजदूरों के हक और वे हक के कानून
 मजदूरों के हक और वे हक के कानून
 मजदूरों के हक और वे हक के कानून

" मजदूरों में एक मजदूर
 का स्थिति है ।
 मजदूर अपने काम-काज और
 मजदूरों के हक से विचार है
 मजदूरों में मजदूरों है मजदूरों
 मजदूरों में मजदूरों में मजदूरों
 में मजदूरों मजदूरों, मजदूरों और मजदूरों
 उन मजदूरों के मजदूरों से मजदूरों
 के मजदूरों से मजदूरों है । मजदूरों
 के मजदूरों या मजदूरों और

मनोवृत्तियों को रूपायित और प्रस्तुत करने की दृष्टि से अधिक महत्वपूर्ण हैं। आज्ञाशक्त में प्रकारान्तर से अर्थोद्योगिक सश्रिता और पूंजी के बढ़ते प्रभाव के कारण मानवीय सम्बन्धों में उदारता के अभाव का संकेत किया गया है।⁴

2.4. देशकाल वातावरण :-

सम्राट विम्बसार जीवन के प्रति विरक्त भाव रखते हैं। जनपद बौद्ध धर्म को ढाया है। वे परिवार के पारस्परिक विद्वेष के कारण श्रुद्ध हैं और भगवान् बुद्ध के आदेश से सम्पूर्ण राज्य आज्ञाशक्त को सौंपकर विरक्त हो जाते हैं।

मगध में होने वाली इस घटना का प्रभाव कोशल पर पड़ता है। कोशल के राजा प्रसेनजित और युवराज विरुद्धक में आज्ञा के शक्याधिके को लेकर विरोध उत्पन्न हो जाते हैं।

Writer

Web

4. जं. सत्यप्रकाश मिश्र - <https://hin.wikipedia.org>

और विरुद्धक अपनी माता शक्तिमती के साथ पिता के विरुद्ध हो जाता है। कोशांबी की घटना इस दृष्टि से मगधक है कि मगधी का उदयक इतना शीघ्र होता है कि उदयन और पद्मावती के सम्बन्ध कुछ समय के लिए बिगड़ जाते गटक में अजातशत्रु और विरुद्धक के दूक और तथा उदयन और प्रसेनजित उनके विरोध में दिखाई देते हैं।

गटक की परिसमाप्ति में बौद्ध धर्म का स्पष्ट प्रभाव है, क्योंकि सभी व्यक्ति पञ्चाताप प्रकट करते हैं। शांत रस की स्थापन के साथ यह गटक समाप्त होता है।

२.४ भाषा शैली :-

अजातशत्रु गटक की भाषा शैली पर प्रसाद जी के व्यक्तिक की स्पष्ट प्रभाव है। उसे संस्कृत भाषा से प्रगाढ़ प्रेम है, जिसके कारण उनकी भाषा में सर्वत्र संस्कृत के शब्दों का वाहुल्य है। भाषा प्रसाद और माधुर्य लीनों गुणों से युक्त है।

प्रसाद जी गायक की भाषाओं का
अभाव धार बनाने के पक्ष में नहीं थे।
इनकी सर्वप्रमुख विशेषता थी भाषा
के माध्यम से आवाचन प्रस्तुत करना,
इसका ब्रह्मि मल्लिका के इन शब्दों
में कीर्तिदा वर हृदय गुरु का नाम
की सुन कर नाच उठता है। शक्तिराम
मुद्रा लक्ष्मण लक्ष्मण लगे हैं। भला मेरे
सुनो क ने से वे कक सकते थे। कठोर
कर्म पथ में आपने स्वामी के पैर कटक
थी नहीं होना चाहिये।

वह मेरे अनुराग सुहाग की
वस्तु हैं। फिर भी उनका कोई स्वतन्त्र
आस्तिव है, जो, हमारी धृंगार मंजुषा
में बद्ध करके नहीं रखा जा सकता।

महान हृदय को केवल विश्वास
की महिमा पिलाकर मोह लेता ही क्या
कर्तव्य है, उक्त अवतरण में भाषा
प्रयोग = कौशल आवा नुकूल है। उसमें
प्रथासक्ति सरस भाषा का प्रयोग है।

‘अज्ञातशत्रु’ की भाषा में,
सुकियाओं की अधिकतम अधिकता है।

तथा सुहावरो का अभाव है, फिर भी
सुहावरो का यव-लत प्रयोग मिलता है।

कुछ उदाहरण वृत्तव्य हैं -

"जीजिद्रा इसको अपनी पुजा की जिद्रा"

सुक्रिया जिनका कि सद्य शाश्वत है
नाटक। की आद्योपांत अंककृत रही है।

कुछ नगण्य स्थलों को छोड़कर सर्वत्र
सर्वत्र सुमधुर सरल और सुस्पष्ट, विशुद्ध
सृष्टि एवं गौतमय भाषा का प्रयोग करके
प्रसाद ने अजातशत्रु की किसी सीमा तक
आधिनेय बना दिया है।

शु. उद्देश्य - 'अजातशत्रु' नाटक भी सोद्देश्य
रचा हुई नब्ब कृति है। इस नाटक का

मुख्य प्रधान उद्देश्य परिवारिक गृह कलेशों
से मुक्ति एवं सुख शान्ति को स्थापना
है। इसका मुख्य उद्देश्य सुखद गृहस्थी

की स्थापना के सद्य गृह कलेश को दूर
करके विश्व बन्धुत्व की भावना का प्रचार
व प्रसार करना है। इस नाटक का

सृजन तब हुआ, जब देश परतन्त्रता
के पुशसे मुक्त होने को ढटपटा रहा था
अन्तराष्ट्रीय क्षेत्रों में भारत, विश्व प्रेम प्रधान
भारत के उत्तीत गौरव की गाथा पर

आधारित इस नाटक से भी सहनीय
और कौन सी बस्तु विश्व शांति और
विश्व बन्धुत्व की वृष्टि प्रदान कर

सकती थी। वास्तव में गौतम बुद्ध उन्हें
मल्लिका के कथनों से इस उद्देश्य की

भाष्यव्यक्ति इस प्रकार हैं निश्च के कल्पना
 में अग्रसर हो। अजातशत्रु का मूलाधार
 भी अंतर्द्वन्द्व ही है। मगध, कोशल
 और कौशांबी में प्रचलित विरोध की
 अग्नि इस पूरे नाटक में फैली हुई है।
 उस्ताद और शौरी से परिपूर्ण इस नाटक
 में चरित्रों का सजीव चित्रण किया
 गया है। इसके प्रमुख पात्र मातृवीर्य
 गुणों से ओतप्रोत हैं। प्रसाद ने नाटक
 में प्राचीन भारतीय संस्कृति का चित्रण
 किया है। अतित की गौरव पुर की
 जाकि प्रकृत करने की प्रेरणा दी है।
 "जु. महानन्द वर्मा की मत है की प्रसाद
 की समस्त रचनाओं के पिछे एक स्वस्त
 और दृष्टि कोण परिस्थितियों के विश
 सुख प्राप्ति, सामाजिक कष्ट, देश प्रेम,
 प्राचीन भारतीय संस्कृतिक आदर्श रूप,
 गरी गौरव आदि आदर्शपूर्ण उद्येश्य
 के प्रति प्रसाद ने की साहित्य
 में यत्न-तन्म दिखाया है।
 अजातशत्रु नाटक में कयी एक उद्येश्य
 या हो कर कयी उद्येश्या देखनेको
 मिलता है। प्रथम तो उन्होने उससमय
 की समाज बहुत संस्कृति का चित्रण
 किया है। दुसरे उन्होने राजनीतिक
 सफलता; असफलता, सरयन्म आदि की

दिखाकर वर्तमान के लिए संदेश प्रस्तुत किया है क्योंकि मानव ने संदेव ही अतिले से प्रेरण पाकर वर्तमान को सकारा है। अतः उद्योग की दृष्टि से यह नाटक आज भी प्रासंगिक है।

2.6 निष्कर्ष

इस नाटक में मगध का द्रक प्रतापि सम्राट और बिबिसार का पुत्र जिसने पिता को मारकर राज्य प्राप्त किया उसने अंग, लिच्छवि, वज्जी, कोसल तथा काशी जनपदों को अपने राज्य में मिलाकर द्रक विस्तृत साम्राज्य की स्थापना की है। मगर अंतिम समय में उन्हें अपने पुत्र को ज्ञान हुआ तब उन्होंने अपने माता पिता से माफि मांगने के लिए बाध्य हुए। जब की पिता का दृष्टा स्वयं उन्होंने ही किया था। अजातशत्रु नाटक में पहले हिंसित हो कर बाद में अहिंसा को मानने की बात को गंभीर रूप से दर्शाया है।

तृतीय अध्याय

3.1. श्रुतिका -

अजातशत्रु का मूल धार भी अंतर्वेद्य ही है। मगध, कोशल और कोशांबी में प्रवृत्त विरोध की अग्नि इस छुपे नाटक में फैली हुई है। उत्साह और शौर्य से परिपूर्ण इस नाटक में चरित्रों का सर्वांगी चित्रण किया गया है।

3.2. ऐतिहासिक नाटककार के रूप में जयशंकर प्रसाद -

भारत की इतिहास में इनके कृतित्व का गौरव अक्षुण्ण है। वे एक युग प्रवर्तिक लेखक थे जिन्होंने एक ही साथ कविता, नाटक, कहानी और उपन्यास के क्षेत्र में हिन्दी को गौरवान्वित होने योग्य कृतियाँ दीं। कवि के रूप में वे निराला, पल, महादेवी के साथ ढायावाह के प्रमुख समूह के रूप में प्रतिष्ठित हुए हैं। नाटक लेखन में भारतेन्दु के बाद वे एक अलग धारा

बढ़ाने वाले युगप्रवर्तिक नाटककार रहे
 जिनके नाटक आज भी पाठक न केवल
 चाव से पढ़ते हैं, बल्कि उनकी अर्थ-
 गति तथा रंगमंचीय प्रासंगिकता भी
 दिन-ब-दिन बढ़ती ही गयी है।

3.3 अजातशत्रु नाटक का पात्र नियोजन—

मुख्य पुरुष पात्र

विम्बिसार	—	मगध का सम्राट
अजातशत्रु	—	मगध का राजकुमार
उदयन	—	कौशाम्बी का राजा, मगध सम्राट का जामाता
प्रसेनजित	—	कोसल का राजा
बिरुद्धक (शैलेन्द्र)	—	कोसल का राजकुमार
गौतम	—	बुद्धदेव
सारिपुत्र	—	सद्धर्म के आचार्य
आनन्द	—	गौतम के शिष्य
देवदत्त (शिष्य)	—	गौतम बुद्ध का प्रतिद्वन्द्वी
समुद्रदत्त	—	देवदत्त का शिष्य
जीवक	—	मगध का राजवैद्य

वसन्तक	— ! —	उदयन का वितुषक
बन्धुल	— ! —	कोसल का सेनापति
सदल	— ! —	कोसल का कोषाध्यक्ष
दीर्घकारायण	— ! —	सेनापति बन्धुल काथंब सहकारी सेनापति ।
लुब्धक	— ! —	शिकारी (काशी का दृष्टयायक, अमात्य, दूत, दौवारिक और अनुचरण)

3.4. मुख्य महिला पात्र —

वासनी	— ! —	मगध-सम्राट की बड़ी रानी
ऊलना	— ! —	मगध-सम्राट की छोटी रानी और राजमाता ।
पद्मावती	— ! —	मगध की राजकुमारी
मागधौ (श्यामा)	— ! —	भाम्मपाली
वासवदत्ता	— ! —	उज्जयिनी की राजकुमारी
शक्तिमती (महामाया)	— ! —	शाक्यकुमारी, कोसल की रानी ।
मल्लिका	— ! —	सेनापति बन्धुल की पत्नी
बाजिरा	— ! —	कोसल की राजकुमारी ।
चवीना	— ! —	सेविका (विजया, सरला, कंचुकी, हामी, नर्तकी इत्यादि)

उ. ४ निष्कर्ष

अजातशत्रु' में उद्धृत राजशक्ति का विरोध है। नाटक अपने कार्य व्यापार और गतिविधि की दृष्टि से विशाख की तुलना में महत्वपूर्ण है। ३ अंकों और २७ दृश्यों में संरचित इस नाटक में संवादात्मकता, गीत और दृश्यनि

योजन पहले के नाटको से पारसी

थिएटर के प्रभाव से मुक्त है।

वृहत्कथा (कथा-सरितागर) के आदि आचार्य वररुचि हैं, जो कौशांबी में उत्पन्न हुए थे। और जिन्होंने मगध में नन्द का अतिक्रम किया है।

उद्यम के समकालिन अजातशत्रु

के बाद उद्यम, नन्दिवर्द्धन और महानन्द नाम के तीन राजा मगध

के सिंहासन पर बैठे। इस प्रकार एक पिरि के जाने पर दूसरे पिरि अपने राज्य थार का दायित्व निभाकर उभर रहा है।

चतुर्थ अध्याय

4.1 उपसंहार :-

बबू जयशंकर प्रसाद जी हिन्दी साहित्य के क्षेत्र में एक उज्ज्वल नक्षत्र हैं। छोटी उम्र में ही घर-गृहस्थी चलाकर भी उन्होंने साहित्य के विशाल सागर को सागर थरा दिया था। सर्वगुणसम्पन्न प्रसाद जी ने अपने जीवन में बहुत दुःख झेला है लेकिन फिर भी उन्होंने हिम्मत न हारी और हिन्दी की सच्ची विधाओं का स्पष्ट चित्रण किया।

प्रसाद जी द्वारा रचित प्रौढ़ नाटकों में सर्वप्रथम 'अज्ञातशकु' की गणना होती है। वस्तुविश्वास की दृष्टि से 'अज्ञातशकु' नाटक के पूर्ववर्ती नाटकों में नितान्त पृथक है। इसका इतिवृत्त भगवान बुद्ध के समय से सम्बन्धित है। 'अज्ञातशकु' नाटक के पात्र एवं घटनाक्रम दोतिहासिक है। केवल घटनाओं का क्रम न संयोजन नाटककार के द्वारा कल्पित है। उन्होंने घटनाक्रम की अपनी रंग से प्रस्तुत किया है, जिससे नाटक की सरसता बनी रह सकी है। इस नाटक में पात्रों के नाम, राज्यों के नाम, राजधानियों के नाम, राज्यव्यवस्था,

घटनाएँ छात्रों-दोतिव्यसिक हैं। प्रसाद जी ने 'अजातशत्रु' में दोतिव्यसिक तथ्यों को प्रथमसाध्या अबहेलना नहीं की है। दोतिव्यसिक सुक्ष्मता को रचना के लिए उन्होंने बीच-बीच में कव्यना तथा भावुकता का आशय लिया है। यदि कव्यना के अंश और साहित्यिक भावुकता को

पृथक कर देखा जाय तो 'अजातशत्रु' में दोतिव्यसिक तथ्य सर्वथा सुरक्षित हैं। 'अजातशत्रु' में सवित कान्ति

का विकट घोष सुनाई पड़ता है।

काल का प्रवाह कब किधर कैसे घुमता है कौन कह सकता है। पर

साहित्यकार की अनास्था और नैराश्य के बवण्डर में भी स्थिर रहता होता है। इसलिदा द्विती गाय साहित्य

में प्रसाद जी के 'अजातशत्रु' नाटक

को बहुमूख निधि माना गया है

और माना जायगा।

परिशिष्ट
सन्दर्भ ग्रंथ सूची

'ग्रंथ का नाम'	'लेखक'	'प्रकाशक'
अज्ञातशालु	जयशंकर प्रसाद	श्री कुशल शर्मा
http://hi.m.wikipedia.org .		
https://hi.m.wikipedia.org .		

**Analysis of Flood Causes and Associated Socio-Economic Damages in the
Garmari village, Raha, Nagaon**

**A Project Report
Submitted to the Department of Geography
Raha College for Partial Fulfilment
Of B.A 6th Semester (M) Exam**

Submitted By

**Name : Pinki Hazarika
Roll :-No:- UA-191-309-0368
B.A 6th Semester (Major)
Department of Geography
Raha College, Raha,Nagon,Assam**

Examined
A

Department of Geography

EXAMINED

Raha College
Raha, Nagaon, Assam

Certificate

Certified that Pinki Hazarika , a student of B.A 6th semester (Major), Department of Geography, Raha College, Raha has completed this project report titled “Analysis of Flood Causes and associated socio-economic damages ,Raha region ,Nagaon” under the guidance and supervision of the teacher –in – charge.

The project report is the result of his/her original work and personal investigation in the field and consultation of various sources of information and ideas.

Signature of the Supervisor

Contents

Certificate

Acknowledgement

List of Tables

List of Figures

Chapter1: INTRODUCTION

- 1.1 Statement of the Problem**
- 1.2 Objectives**
- 1.3 Research Questions**
- 1.4 Database and Methodology**
- 1.5 Review of relevant Literature**
- 1.6 Limitation of the work**

Chapter2: GEOGRAPHICAL BACKGROUND OF THE STUDY AREA

2.1 Study Area and its Physical background

**Chapter3. FLOOD CAUSES AND ASSOCIATED SOCIO-ECONOMIC DAMAGES
IN THE STUDY AREA**

Chapter4. SUMMARY AND CONCLUSION

Reference

Chapter 1: INTRODUCTION

1.1 Statement of the problem

Human civilization started on the banks of most of the alluvial rivers of the world. Rivers make use of their influences on both natural and cultural landscape. However, most of the alluvial rivers of the world, especially in developing and less developed countries, have been intervened by numerous anthropogenic activities. In the name of so-called development, human beings have gone on to destroy the ecology, geomorphology and ideal hydrologic and hydraulic situation of the river.

In India, floods are the most commonly occurring natural disasters due to the irregularities of the Indian monsoon. Flood is most prevalent and costliest natural disaster in the world which devastates both life and economy at a large extent. The Kolong, Kapili distributary of the Brahmaputra, which flows through the heart of Raha town. However, decades of irrational interventions on the river, unplanned and unscientific engineering works and weak governance have generated a number of problems in the fluvio-geomorphic condition of Kolong, Kapili River. Flood is the most frequent disaster in Assam. Flood often because massive damage and destruction to the property as human settlements are located near river valleys or coastal regions. Although these river reach is highly problem ridden, it has great prospects for sustainable socio-ecological development if it can be managed scientifically from the perspectives of sustainable development.

Therefore, considering the hydrological problems and prospects, it is the need of hour to study in detail the various aspects ranging from fluvio-geomorphic to socio-economic conditions of the area. With this rational in mind, the present research study titles "Analysis of flood causes and associated socio-economic damages in Garmari village, Raha Nagaon".

1.2 Objectives

The main objectives of the study area are as follows:-

1. To analyse the nature, causes of flood in Garmari village.
2. To examine the socio-economic damages caused by the flood in the study area
3. To suggest strategies to mitigate the flood problems in the study area.

1.3 Research Questions

In order to follow up the objectives, the following research questions are formulated below.

1. What are the causes of flood in the study area?
2. What extent the flood cause damages to the area?
3. What may be the strategies the government should take in order to mitigate the problem?

1.4 Database and Methodologies

The Present Study was carried out on the basis of direct field experiences and surveys through well-designed schedule, relevant secondary data collected, consultation of maps and relevant books, journals, experiments of soil parameters and above all personal involvement with the problem. Required base materials for the study were collected / generated and compiled from sources like

Survey of India toposheets with scale 1:50,000, Google Earth maps etc. Relevant literatures were reviewed to develop necessary conceptual framework and appropriate methodology to carry out the work in the right perspective.

Secondary data from the relevant the government sources were very difficult to access. Even the circle map pertaining to the study area could not be sourced from the local Circle Office by the students due to lack of availability. Moreover, all these data were to be processed by adopting appropriate techniques, which was not possible due to the shortage of time. Adequate training is required to handle sophisticated field instruments which was again not possible to provide to the students due to lack of instruments as well as time. In spite of the many constraints, we tried our level best do justice to the study in every way possible and come up with this report. The flowchart for the study is given below (fig1).

FLOW CHART

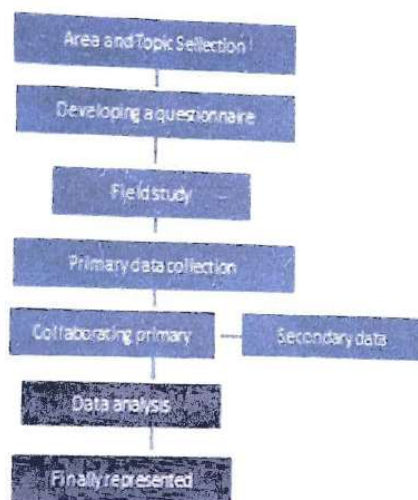

Fig1:-Methodology Flowchart

1.5 Review of relevant works

The river regime and its dynamism have long been attracting the researchers, environmentalists and academicians all over the world. Many description regarding pattern of process of river, erosional and depositional activities, landform development under fluvial regime have appeared in the works of Herodotus, Aristotle, Strabo, Seneca, different of Arabic scholars, da Vinci, Hutton, Playfair, Davis and many others [Thornburry,1954].

Herodotus [485-425 B.C], a Greek philosopher who is also known as the father of history recognized the importance of the yearly increments of silt and clay deposited by the Nile [Thornburry, 1954]. Strabo, a Roman philosopher also studied the river alluvium in the building of river basin. Aristotle [382-322 B.C], another Greek philosopher viewed that streams remove materials from one the land and deposit them as alluvium. Leonardo da Vinci [1452-1519AD] studied that valleys were cut by streams and carried materials from one part of the earth and deposit them elsewhere.

American Geomorphologist, W.M. Davis was unparalleled in the field of fluvial geomorphology. He introduced the 'normal cycle of erosion' [1889], and studied cyclic development of landforms in humid region. W.D. Thornburry [1954], in his book 'principles of Geomorphology' described the stream action in the formation of floodplain, alluvial fans, deltas etc. R.E. Horton [1945] revolutionized geomorphology by using quantitative techniques as applied to drainage basins. His revolutionary achievement was followed by Strahler, Chorley, Schumm, Morisawa, Gregory, etc.

Brice [1964] in his study of the channel patterns and terraces of the Lop River in Nebraska [USA] suggested a quantitative measure of braiding in natural river channels. For determining braiding index he considered the length of river islands and bars. L.B. Leopold, M.G. Wolman [1964] in their Book "Fluvial processes in Geomorphology" carried out the scientific treatment on channel forms and processes. In a study of braided condition of a tributary river to the Green River near Daniel, Wyoming they noted that several channels in the reach were separated by vegetated islands, which were composed of gravel essentially similar to that of building bar. Leopold and Wolman [1957] had studied in laboratory flume how a central bar could be formed

Chorley [1969] in his edited book 'Introduction to Fluvial Processes' forwarded the ideas about the formation and pattern development of sand bar in alluvial rivers. Knighton [1984] in his 'Fluvial Forms and Processes' viewed that braided reaches consist of two or more channels divided by bars or islands which occupy the channeled area.

Gregory [1977] in his entitled 'River Channel Changes' stated the relationship of sediment deposition with a braided river. He also concluded that sandbars are the result of braided river reach.

In Assam, different scholars have carried out some important river related works. Among them the works of Goswami, D.N.D. [1978], Goswami, D.C. [1985, 1989, 1994a, 1994b, 1991], Barman, R. [1986], Bhagabati [1991, 1993, 1994, 1999,] and Bora [2002] are worth mentioning.

1.6 Limitation of the work

The present study was carried out on the basis of data and information generated from the direct field survey and also from the secondary sources. The survey covered only 30

respondents While carrying out the work on the river reach the students had to face a number of challenges right from the preparation of base map to the analysis and presentation of the data due to the lack of the lack of materials and machines. The river reach, in some parts is in a sense, inaccessible and inhospitable for measuring the width, depth and velocity.

Chapter 2. Geographical Background of the study area

2.1 Study Area and its physical background

The Garmari village is located at Raha, Nagaon the middle portion of the Brahmaputra valley confined within the latitude of $26^{\circ}13'38''N$ and longitude of $92^{\circ}31'01''$ east. It is located 0.5km away from sub-district Headquarters of Raha and 25km away from district headquarters of Nagaon, having the latitude and longitude Fig 2). The total area of the village is 241.45 Hectares. The rising water of the Kolong mainly affects the west bank area of Garmari which causes flood in the area. About 75% of the annual rainfall in India is concentrated in 3-4 months of the monsoon season. Flood, an excess of water, can be caused by heavy rainfall followed by inadequate capacity of rivers to hold the water within their banks. According to National Flood Commission about 40 million hectares of land area is prone to flood in the country.

The district of Nagaon has been the worst-hit with nearly 3.46 lakh people affected in kampur and surrounding areas of Nagaon town. The Kapili River is flowing above the danger level and has effected areas of Dharamtul and kampur says a release from flood reporting and information Management System (FRIMS). In Nagaon, 237 village have been hit by flood and include 56 in Nagaon, 83 in Raha and 98 in Kampur of the three primary locations. Kampur has been the worst hit. The Nagaon district Administration has set up 48 relief camps for thr people affected by flood. As per FIRMS, 17,664 have taken refuge in these flood relief camps. A total of 2095 villages have been affected by overflowing rivers in the state.

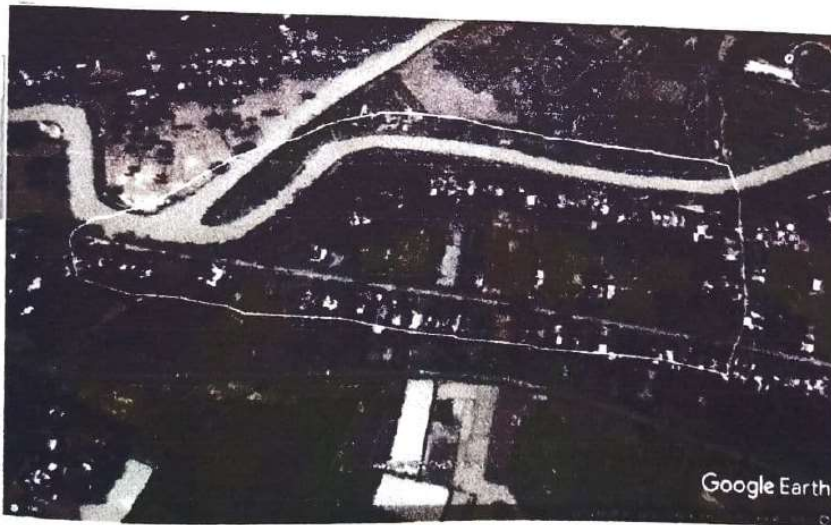

Fig 2: Layout of the study area

Chapter 3. Flood causes and associated socio- economic damages of the study area

An analysis of the data revealed that Raha Garmari village is a flood affected area of Nagaon district. In the survey we have selected minimum 50 household from the village applying simple random sample. It was found that, 80% of the villagers considered construction of dam are the main reason for the flood while 20% villagers said that it is happened due to the heavy rainfall (fig 3). The road connecting Raha- Chaparmukh works like embankment, but when water rises, the water starts flowing over it. But many parts of the road have been damaged due to the impact of floods. Road connectivity between Raha- Garmari-Chaparmukh was stopped during the floods. According to the villagers, they are unaware of the flood and considered this flood is much larger than the flood in 2004. 56% people of the village agree that the flood has caused due to the loss of dyke and 44% people are disagree with this. During the flood, 92% villagers got flood relief from government sectors and only 8% people were helped by the private sector.

Main Causes of Flood

Fig 3:-Causes of Flood

The flood has causes many damages to the life and property of the villagers. During the flood, 66% villagers are able to have safe drinking water. 72% villagers said that it is not possible to use the remaining infrastructure after the flood and it is possible for another 28% villagers to do so. During the flood, 50% villagers take shelter near the road, 36% villagers in the temple and 14% people went to their relative's home to stay there (fig 4). Due to the flood the villagers have faced many problems regarding to their property.

People live during the flood

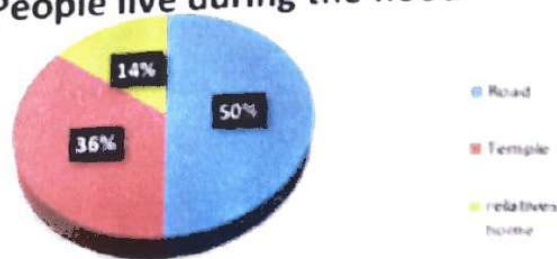

Fig 4:- People shelters during flood

Diseases suffering after the flood

Fig 5: Diseases during flood

In Garmari , only 26% people got health services from the Government and another 74% people of the village were not able to get any service from health department. In the village, the crops were totally destroyed by this flood. There were also seen same problems in the neighbourhood village of Garmari. During the flood, the villagers had to face electric crisis. They used lamp and candles in the night to survive.90% villagers travelled by boat and only 10% villagers went from one place to another with the help of the rescue team. 78% students were also facing many difficulties in their study and only 22% student were able to keep their study well. After the flood, 90% villagers were affected by Cholera, Typhoid and arsenic etc. disease and only 10% villagers were safe (Fig 5). However, Flood waters carry nutrients and sediments, which are deposited on flood plains, enriching the soil, rice paddies are flooded deliberately to take advantage of this natural fertilization process. A river basin is an ecological unit interconnecting upstream spawning habitats with downstream rearing habitats for a variety of species and other aquatic systems.

The flood in Assam is such a regular feature that today hardly anyone takes a serious note of it. India's north-eastern state of Assam has been hard-hit by monsoon rains and flooding in the past days. Flooding worsened in Assam on 2 July, when new areas were submerged by the rising waters of the Brahmaputra River and its tributaries. As of 5th July, official figures show over 390,000 people have been affected in over 850 villages across 15 out of 32 districts. At least one person has died. Just under 45,000 people are reported to be sheltering in 160 temporary relief centers. More than 16,000 hectares of agricultural land have been flooded (Fig 6).

Fig :-6 Study area during flood

Chapter4: SUMMARY & CONCLUSION:

Flooding as a natural disaster cannot be eradicated in the area but however, its effect cannot be minimized by undertaking the integrated Flood management approach which promotes the coordinated management and development of water, land and related resources in order to minimize the resultant economic without compromising the sustainability of vital ecosystems. Flood can be prevented if soil condition improve, allowing for easier water absorption. During floods, flood barriers can be used will be affected by climate change due to changes in rainfall, temperature etc.

Through the survey we are able to collect a lot of information about the flood in Garmari village. In the survey we found that the 80% of the people in the village think that the main cause of floods is dam problem. Since the only Kolong river has passed by the main source of this floods. According to villagers this is the biggest flood in the last few years. All the residents of Garmari village have suffered a lot of damage from this flood. As they said, such an unhealthy food environment but they did not get any government health assistance. In this terrible flood situation, the flood affected people used candle and lamp as a lighting system. About 92% of the people in the village suffered only inconvenience and loss due to this flood etc.

The natural climates are not be finished or removed totally but can be save or control a little. We can't stop or control the natural disaster but we can be aware and fight together with it by maintaining all the rules like deforestation and all other. So, the government and the people themselves should co-operate on this regard.

BIBLIOGRAPHY

- Barthakur, M., 1978: "The Brahmaputra A Myth – A Gift – A Source of Sorrow : Its Physically Interpretation " , Symposium on Harnessing the River Brahmaputra, pp. 6-15.
- Bhagabati, A.K., Bora, A.K and Kar, B.K.(ed.), 2001: Geography of Assam, Rajesh Publication, New Delhi- 110002,pp.21-23, p.38.
- Bora, M(2012): A study on Registration of the Kolong River in Nagaon and Morigaon districts, Assam, a power point presentation at a local seminar in Nagaon, organized by Fine Art Society, Nagaon.
- Brice,J.C., 1964: "Channel pattern and Terraces of the Loup River in Nebraska, M.S. Geol. Survey , Prof. Paper, 422.D.
- Chorly, R.J(ed.), 1969: Introduction to Fluvial Processes , Methuen Co. Ltd.,11, New Fetter Lane, London, pp. 181-182.
- Dutta,A.K.,2001, "Profile of a River", The Brahmaputra , pp.51-86.
- Goswami,D.C.,1985,: "Brahmaputra River, Assam, India: Physiography, Basin Denudation and Channel Aggradations.", Water Resources Research , Vol.21, No.7 pp,959-978.
- Goswami, D.N.D.,1978: "The Brahmaputra- Its Fluvial Processes " , in Assam Science Society's, Souvenir, for Mid-Term-Symposium on Harnessing the River-Brahmaputra ., pp. 24-27.
- Gregory,K.J.,1977: ' River Channel Changes ' , in Gregory, K.J.(ed.) River Channel Changes ' John Wiley and Sons Ltd., pp. 174-180.
- Knighton,D, 1984, Fluvial and Processes, Edward ArnoldLtd.,41 Bedford Square. London, pp.81-146.
- Leopld, L.B., Wolman, M.G.,1964: Fluvio Processes in Geomorphology , S. Chand and Co. Ld., Ram Nagar, New Delhi-11005, pp.284-293.
- Taher, M.,1974, 'Fluvio Processes and Geomorphology of the Brahmaputra Plain , Geographical Review of India , Vol. 36, No. 1 , pp. 38-43.

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাৰ ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক অসমীয়া
বিভাগৰ গুৰু পাঠ্যক্রমৰ প্ৰকল্প অধ্যয়ন ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা

৫৩
৫৬

প্ৰকল্প পত্ৰ

Enter nel Examinex
Inter nel "
Viva —

ৰহা মহাবিদ্যালয়

ৰহা : নগাঁও : অসম

বিষয় : কাৰ্বিআংলং জিলাৰ অন্তৰ্গত বৰগাঁৱৰ
কাৰ্বি সমাজৰ উৎসৱ অনুষ্ঠান।

তত্ত্বাবধায়ক

ড° ৰাজশ্ৰী বৰা
মুৰব্বী অধ্যাপিকা
অসমীয়া বিভাগ
ৰহা মহাবিদ্যালয়
শ্ৰীমুতা মনালিছা ডাৰতী
সহযোগী অধ্যাপিকা
অসমীয়া বিভাগ
ৰহা মহাবিদ্যালয়

প্ৰস্তুত কৰোঁতা

শ্ৰীভাগ্যজ্যোতি দেৱী
শ্ৰেণী : ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক
বোল নং- UA-191-309-0249
পঞ্জীয়ন নং- 19093614

স্নাতক ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক
অসমীয়া গুৰু পাঠ্যক্রম

প্ৰমাণ পত্ৰ
ৰহা মহাবিদ্যালয়
ৰহা : নগাঁও : অসম

এই প্ৰকল্প পত্ৰখন আমাৰ পৰিচালনা মতে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

শ্ৰীভাগ্যজ্যোতি দেৱী, স্নাতক বৰ্ষৰ ষষ্ঠ ষান্মাসিকৰ অসমীয়া গুৰু পাঠ্যক্ৰমৰ ছাত্ৰীয়ে কাৰ্বি আংলং জিলাৰ বৰগাঁও অঞ্চলৰ লগতে বাসিন্দা সকলৰ বিভিন্ন দিশত অধ্যয়ন কৰি অসমীয়া বিভাগৰ সহকাৰী অধ্যাপিকা শ্ৰীযুতা মনালিছা ভাৰতী তথা মুৰব্বী অধ্যাপিকা ড° ৰাজশ্ৰী বৰাৰ তত্ত্বাবধানত প্ৰকল্পটো প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

তাৰিখ : 18/7/22

স্থান : কাৰ্বি আংলং জিলাৰ বৰগাঁও।

স্বাক্ষৰ
মুৰব্বী অধ্যাপিকা
(অসমীয়া বিভাগ)

স্বাক্ষৰ
তত্ত্বাবধায়ক
(ৰহা মহাবিদ্যালয়)

আগ কথা

অসমৰ সংস্কৃতিৰ বৰ পথাৰ গন পৰিশুষ্টি কৰি তোলা হৈছে। নু সোম্বীয় উপাদানবোৰৰ ক্ষমতা অসমৰ সোঁতত হুঁহুই যোগৰ উপক্ৰম হৈছে। এনে নু সোম্বীয় উপাদান সমূহৰ অৰ্থ্যনৰ ওপৰত যথেষ্ট গুৰুত্ব দিয়া দেখা যায়। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি সংস্কৃতিৰ প্ৰকৃত প্ৰকৃপ উদ্ঘাটনৰ বা অসমৰ হুক-শোনে সিঁচৰিত হৈ থকা নানা সোম্বী বা জাতি - উপজাতিৰ সংস্কৃতিক সমাল সমূহ পি বিচাৰ - বিশ্লেষণ তিতিক প্ৰকল্প প্ৰস্তুত কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব অৰোপ কৰি ঠাটক স্বৰ্গ স্বান্নাসিকৰ বাবে এখন বিশেষ ককট HE. 6056 নিদ্ধাৰণ কৰিছে, ইয়াৰ দ্বাৰা চায়ে-চায়ে সকল উপকৃত হোৱাৰ লগতে জোমাৰ বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰখনতো বহু গুৰু সংস্ৰোজন আশা কৰিব পাৰি।

উপৰোক্ত উদ্দেশ্য আগত ৰাখি বহু মহাবিদ্যালয়ত ঠাটক বহুলাৰ স্বৰ্গ স্বান্নাসিক অসমীয়া বিলাগৰ গুৰু পাঠ্যক্ৰমৰ চায়ে-চায়ে সকলৰ সৈতে বিলাগীয় অৰ্থ্যাপিকা সকলৰ উদ্ভাৱন কৰি আংলং জিলাৰ বৰগাবীল যোগা হয়। এই প্ৰকল্প পদ প্ৰস্তুত কৰণত কৰি জনসোম্বীৰ উপসৰ পাঠনৰ কিছু তথ্য সংগ্ৰহ কৰি এই প্ৰকল্প পদ প্ৰস্তুত কৰিব স্কী ওলহিছো।

কৃতজ্ঞতা

বহা মহাবিদ্যালয় তৃতীয় বর্ষৰ প্লাটফ'ৰ্ম স্মৰ্থ যান্মাসিকৰ পাঠ্য পুথিৰ উল্লেখ থকা স্মৃতি প্ৰকল্প অৰ্থাৎ 'কিত্তিও কাৰি' আংলং জিলাৰ বৰ গাঁৱলৈ যোৱা হৈছিল। এই প্ৰকল্প পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰিবৰ কাৰণে হায়ে গ'লো। বৰগাঁৱৰ স্থানীয় লোক ক্ৰমে ক্ৰমে চিঃ ভেৰণ, বাবুল চিঃ ভেৰণ আদি ব্যক্তিৰ লগতে সেই গাঁৱৰে কেইবা গৰাকী মহিলাৰ সহযোগিতাত এই প্ৰকল্প পত্ৰখন প্ৰস্তুত কৰাত সহজ হ'ল। তেওঁলোকে নিজৰ বহু মূল্যবান সময় নষ্ট কৰি সহায় কৰা বাবে ভেমেত সকলক মোৰ ফালৰ পৰা বিশেষ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ। এই ভেমেত সকলৰ ওচৰত চিঃ কৃতজ্ঞ হৈ থাকিম।

শেষত বহা মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ মোৰ প্ৰদ্বাৰ শিক্ষা গুৰু সকললৈ শ্ৰদ্ধা নিবেদিত্তোঁ। অসমীয়া বিভাগৰ সহকাৰী অধ্যাপিকা স্নানালিছা ভাৰতী আৰু ছুৰক্ষী অধ্যাপিকা হং মাজপ্ৰী বৰাৰ জ্বাৰ্জানত প্ৰকল্প পত্ৰখন প্ৰস্তুত কৰাত সফল হৈ উঠিছে। সেয়ে এই ভেমেত লোকক বিশেষ ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

কাৰ্যসূচী

0.00	অৰ্ঘ্যনৰ উদ্দেশ্য	১
0.0১	লেখ অৰ্ঘ্যনৰ পাৰিসৰ	২
0.02	অৰ্ঘ্যন পদ্ধতি	৬
0.06	কাৰ্য' সকলৰ চমু ইতিবৃত্ত	৪
২.00	কাৰ্য' সমাজৰ উৎপন্ন অনুষ্ঠানৰ সামগ্ৰিক বিশ্লেষণ	৫
২.00	ঈশ্বৰ জিভিকা উৎসৱ অনুষ্ঠান	৬-৭
২.০১	কৃষি জিভিকা উৎসৱ অনুষ্ঠান	৬-১০
0.02	লেখ-বৃহৎ-বিখ্যাত সাক্ষাৎকাৰ অনুষ্ঠান	১১-১৬
0.06	সামগ্ৰিক বুল্যায়ন	১৭
৩.00	সামগ্ৰিক জাৰু সিদ্ধান্ত	১৮

0.00 অৰ্ঘ্যনৰ উদ্দেশ্য — এই প্ৰকল্প পৰ্যায়ৰ স্ৰোত্ৰসিদ্ধি
 অসমৰ কাৰ্বি সকলৰ স্বাভাৱতঃ প্ৰচলিত প্ৰাচীন উৎসৱ-পাৰ্বন, ইয়াৰ
 প্ৰচলিত বৈশিষ্ট্য, আচাৰ-বিধিসমূহৰ বিষয়ে জানিব প্ৰয়াস কৰি
 অৰ্ঘ্যনৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য ।

০.০২ ক্ষেত্রে অব্যয়নৰ পৰিসৰ— কাৰ্বি সকল অসমৰ বিভিন্ন জিলাত সিঁচৰিত হৈ আছে যদিও কাৰ্বি আংলং মিকিৰ পাহাৰতে সংখ্যা গাৰ্হি কাৰ্বি লোক খুপ গ্যাই থকাতে ঐতিহাসিক প্ৰমাণ পোৱা যায়। ১৯৫২ চনৰ আগলৈকে সংযুক্ত মিকিৰ পাহাৰ জিলা নাম্বাৰে নগাঁও জিলাৰ লগত সংযুক্ত আছিল। ইয়াৰ এটা অংশ শিৱসাগৰ জিলাৰ সৈতেও সংলগ্ন আছিল। বৰ্তমান কাৰ্বি আংলং জিলাখনেই কাৰ্বি সকলৰ মূল কৰ্মস্থলী।

কাৰ্বি আংলং জিলাৰ বৰগাঁওৰ পুৰণীয় লোকৰ সহায়ত কিছু তথ্য সংগ্ৰহ কৰি, সেই লোকৰ লোক-সংস্কৃতি স্বত্থা ট্ৰেচৰ-অনুষ্ঠানৰ তথ্য ইয়াত সামৰি লোৱা হৈছে। লগতে অসমৰ কাৰ্বি সমাজৰ ট্ৰেচৰ-অনুষ্ঠানৰ এটা বিশ্লেষণ দাঙি ধৰা হ'ল।

0.02 অধ্যয়ন পদ্ধতি — অসমৰ 'কাৰি' সকলৰ লোক 'ক্ষীয়'

পৰামৰ্শসমূহ জননিৰ্বলৈ এক ক্ষেত্ৰ জিওক অধ্যয়ন কৰা হৈছে। ইয়াত
সৰহ সংখ্যক তথ্য কাৰি জাহ্নং জিলাৰ অন্তৰ্গত বৰগাত্ৰ স্থানুহ
পৰা প্ৰাপ্ত।

নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ পাছত নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্যদাতাৰ পৰা শু
সংগ্ৰহ কৰি অৰ্থাৎ বৰগাত্ৰ স্থানুহী গাঁও বুঢ়াৰ সহায়ত কেইজন
স্থান স্থানীয় লোক, পুৰুষ আৰু মহিলাৰ পৰা সাক্ষাৎ লৈ এই
অলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। প্ৰায়কেন ক্ষেত্ৰত বিষয় শীঘ্ৰক
দুই এঘনি গ্ৰন্থ আৰু ইন্টাৰনেটৰ সহায় লোৱা হৈছে।

0.06 কাৰ্বি সকলৰ চমু ইতিহাস— লিখিত বুৰঞ্জীৰ অভাৱত কাৰ্বিসকলৰ উপাতি, আদি বাসস্থান, অসমৰ আগমন আৰু উত্থান-পতনৰ বিষয়ে সঠিক ভাৱে জনা নাযায়। কিন্তু অতীত ইতিহাসৰ পৰা যেতিয়া গলে এটা কথা স্পষ্ট হয় যে বৰ্তমান যিখন কাৰ্বি অহলং জিলা; সেই জিলাখনৰ যি ভৌগোলিক-আৰু প্ৰশাসনীয় এলেকা, সেই এলেকাত অতীতত যি সকল বাস কৰিছিল তেওঁলোকৰ সুদীৰ্ঘ ইতিহাস এখন নিশ্চয় আছিল।

কাৰ্বি জন গোষ্ঠীৰ লোক সকল অসমৰ সেই জীয়া পাহাৰৰ বুকুত বাস কৰা অন্যতম আদিম অধিবাসী। আগেয়ে তেওঁলোক যিকিৰ নামে জনাজাত আছিল যদিও বৰ্তমান তেওঁলোক কাৰ্বি নামে পৰিচিত আৰু তেওঁলোকে বাস কৰা জিলাখনৰ নামো 'কাৰ্বি অহলং জিলা' নামেৰে নামাকৰণ কৰা হৈছে। কাৰ্বি সকল যিহে জিলাত সিঁচৰিত হৈ আছে যদিও কাৰ্বি অহলং যিকিৰ পাহাৰত সংখ্যাগৰিষ্ঠ কাৰ্বি লোক থুপ যাই থকাটো ঐতিহাসিক প্ৰমাণ পোৱা যায়। ১৯৫২ চনৰ আৰ্জলৈকে সংযুক্ত যিকিৰ পাহাৰ জিলা নামেৰে সানগাঁও জিলাৰ লগত সংযুক্ত আছিল। ইয়াৰ এটা অংশ শিবসাগৰ জিলাৰ লগত সংযুক্ত আছিল আৰু ~~গাৰ্জিয়া~~ জয়ন্তীয়া জিলাৰ লগতে সংযুক্ত আছিল। বৰ্তমান কাৰ্বি অহলং জিলাখনেই কাৰ্বি সকলৰ মূল বসতিস্থলী। কাৰ্বিসকলৰ বুদ্ধি আৰু জীৱন দৰ্শনত গাঢ়ী চিনটেং দৰ্শনৰ উপৰি ভাৰতীয় হিন্দু দৰ্শনৰ প্ৰভাৱ বিদ্যমান। 'ছাৰিন জলুন', 'হুঙ্গু জলুন', 'বনগীত', 'স্মাৰুকথা', 'ফকৰা-যোজনা', আদি বিভিন্ন লোক সাহিত্যৰ সন্মিলন পোত যাই থকা কাৰ্বি সন্মিলনৰ সৰ্ব্বমুখ অসমৰ মাটি সৈতে মিলি থকাটো এক অমূল্য সম্পদ। কাৰ্বি সকলৰ বাসস্থান হ'ল— অসম, গাঁৱ, অৰুণাচল প্ৰদেশ, মেঘালয়, বাংলাদেশ আৰু থাইলেণ্ড।

২.০০ কাৰ্বি সমাজৰ ট্ৰেজৰ অনুষ্ঠানৰ সামগ্ৰিক বিৱৰণ—

ট্ৰেজৰ বুলিলে সাৰ্বজনীন সমাজিক, ধৰ্মীয় আৰু ঐতিহ্যগত প্ৰেক্ষাপটত পালিত আনন্দ অনুষ্ঠানক বুজায়। ট্ৰেজৰ-অনুষ্ঠান হৈছে জাতি-এটাৰ স্বাভাৱত পৰম্পৰাগত ৰেবে চলি অহা আচাৰ-অনুষ্ঠান। ইয়াক দুটা ভাগত ভেঙাৰ পাৰি। ট্ৰেজৰৰ স্বাৰ্থমতে বিস্তৃত অঞ্চলত লোকৰ স্বাভাৱত সম্বন্ধয় গঢ়ি উঠে। বিশ্বত-এনে এটা জাতি বা জন-গোষ্ঠী নাই, যাৰ কোনো ট্ৰেজৰ-পাৰ্বন নাই। যদি এনে কৰণত আছে তেন্তে নিশ্চয় কিৰল হ'ব।

লোক ট্ৰেজৰ হ'ল একোটা জাতিৰ ধৰ্মনীয় ৰক্তপ্ৰবাহ সূচক। লোক ট্ৰেজৰ সমূহে উদ্ভাৱিত কৰি ৰাখে জাতিটোক। লোক ট্ৰেজৰৰ এক সাৰ্বজনীন চৰিত্ৰ থাকিলেও অঞ্চল বিশেষে ইয়াৰ জিন প্ৰকাৰি দেখা যায়। ই চহা জনসাধাৰণৰ সৰল মানৱ সামূহিক কৃতি। অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ অন্যতম জনগোষ্ঠী বৰাবিসকলৰে নিজে চহকী ভাষা সাহিত্যৰ লগতে অনেক পৰম্পৰাগত ট্ৰেজৰ-পাৰ্বন আছে। যি সমূহ জনগোষ্ঠীটোৰে সত্যত ইতিহাস ছকি পোৱা দিনৰে পৰা অক্ষীয় ৰীতি-নীতিৰ সময়, পৰিৱেশ আৰু সুবিধাসাৰে পালন কৰি আহিছে। ভাৰতৰ সমগ্ৰ জাতি জনগোষ্ঠীৰ আৰ্হিকাম্ ট্ৰেজৰ-পাৰ্বন কৃষ্টিভিত্তিক হোৱাৰ দৰে বৰাবিসকলে পালন কৰি অহা ট্ৰেজৰ সমূহে মূলতঃ কৃষ্টি ভিত্তিক বুলিব পাৰি।

অসমত বসবাস কৰা অন্যান্য ভূমিপুত্ৰৰ দৰে কাৰ্বি সকলৰো পৰম্পৰাগত লোক-বিশ্বাস, লোক-বৃত্ত, ট্ৰেজৰ-পাৰ্বন, সামাজিক ৰীতি-নীতি আদিয়ে জাতিটোৰ সংস্কৃতি সমৃদ্ধ কৰি ৰাখিছে। অসম ভূমিত সম্বন্ধয়ৰ সংস্কৃতি গঢ়ি তোলাৰ ক্ষেত্ৰত কাৰ্বি সকলৰ অৰ্হদান নুই কৰিব নোৱাৰি।

2.00 ঈশ্বৰ ত্ৰৈলোক্য-উৎসৱ অনুষ্ঠান — ঈশ্বৰীয় অনুষ্ঠান আৰু লোক-
 উৎসৱ কাৰ্বিসকল-ঈশ্বৰ বিশ্বাসী হোৱা বাবে তেওঁলোকে বহুতো দেৱ-
 দেৱীক পূজা-অৰ্চনা কৰে। কাৰ্বিসকলে পালন কৰা উৎসৱ সমূহৰ ভিতৰত
 চ'জুন, বংকোৰ, চক-কোৰয়, হাজাৰখন, চ'ম্বাংকান ইত্যাদিৰ নাম ল'ব পাৰি।
 উল্লেখিত প্ৰথম চাৰিটা উৎসৱ সামাজিক কিম্বা ঈশ্বৰীয় প্ৰকৃতিৰ নামেৰে
 টো সামাজিক।

চ'জুন পূজাৰ ঠাইখিনি সন্ধানপে এই পূজা পাতিবলৈ সন্ধান কৰা
 পৰিয়ালটোৰ বাসস্থানৰ কাষতে নিৰ্বাচন কৰা হয়। এই পূজাৰ উপাস্য বাৰ্মিয়ে,
 ছাৰ, আৰ্শ্বনি, হিন্দু আৰু অন্যান্য দেৱতাপ। কাৰ্বিসকলৰ সৰ্বোচ্চ দেৱতা
 হেৰুফুৰো আৰ্বাৰনা কৰা হয়। পৰিয়ালৰ সন্ধানৰ বাবে এই পূজা-অৰ্চনা
 আগ বঢ়ায়।

গাঁৱৰ সন্ধান কৰাৰ কৰি বিভিন্ন দেৱ-দেৱীৰ বন্দনাৰে নতুন
 বছৰৰ আৰম্ভণিতে বংকোৰ পূজা পতা হয়। গাঁৱৰ বয়সখু পুৰুষসকলে
 এই পূজা পাতল কৰে যাতে দেৱ-দেৱীৰ আৰ্পণদে গৰুৰ বহিৰে কোৰ-
 আজাৰ, আৰ্শ্বিক দুৰ্গাৰ পৰা যুক্ত থাকে আৰু গোট-বাতি বেল হয়। পূজা
 খলীও নাৰীৰ প্ৰবেশ নিষেধ।

ঈশ্বৰ সৈতে জড়িত উৎসৱ অনুষ্ঠান সকলো জনগোষ্ঠীৰ
 স্বাভাৱতঃ বিৰাজমান। কাৰ্বিসকলেও গোট পথাৰ জেপকা হৈ থকাৰ পৰে
 চক-কোৰয় উৎসৱ পালন কৰে। এই উৎসৱত পকা ধান বৰ্গটি পথাৰতে
 এঠাইত গোটোৱা হয়। গোটোৱাৰ উলিওৱাৰ পাচত যুৱকসকলে গটলৈ কঢ়িয়াই
 পৰ্য্য চপোৱাৰ আনন্দত যুৱকসকলে নাচে গায় আৰু সন্ধান উলিয়া প্ৰদৰ্শন
 কৰে। চক-কোৰয়ৰ জেৰ হৈছে পথাৰৰ পৰা ধান কঢ়িওৱা এই উৎসৱত
 এজন লোকক নেতা হিচাপে নিৰ্বাচন কৰা হয়, যি বৃত্ত-গীতত নেতৃত্ব
 দিয়ে। তেওঁক 'লুনছে' বোলা হয়। বৃত্ত-গীতৰো ভেৰেই নিৰ্দেশ কৰে।

আমার স্টুডিং নামটি বা এটি ছলিয়াজনৰ সৈতে জুন(৬)ৰ ভোলেথিনি -
স্বাদুশ গোছে।

কাৰি সকলে স্বতন্ত্ৰ সংস্কাৰৰ সময়ত কাজ-কৰ্ম কৰিলেও স্বতন্ত্ৰ
আপ্ৰাৰ সদগতিৰে পৰ্বৰ্তী সময়ত প্ৰাদু অনুষ্ঠান 'চ' মাংকান' অনুষ্ঠিত কৰে।
ডেউলোকৰ সামাজিক আৰু বৈশ্বীয় জীবনত এইটো অতি বহল আৰু কৃষ্ণবহন
আয়োজন। চাৰি দিন চাৰি নিশা জুৰি একেগাহে চলে। এই অনুষ্ঠানলৈ
কোনো আনুষ্ঠানিক নিমন্ত্ৰণ নাই। সকলোকে ঠিক আদৰ্শিত খ্যাণতম জনোৱা
হয়। দুগৰি স্বাক্ষৰে পৰিয়ালৰ বাবে এয়া গৰ্বৰ সময়। গাঁও সমূহৰ পৰা দলবদ্ধ
ভাৱে আহি ইয়াত যোগদান কৰে।

এই আটাইবোৰ উৎসৱ অনুষ্ঠানৰ মাজত "বিছ' নিমছ' আৰু 'আৰু'ক
কাৰি সকলৰ বসন্ত উৎসৱ বুলিব পাৰি। কাৰণ এই উৎসৱ বসন্তকালৰ
আৰম্ভণিৰ লগে লগে পালন কৰা যায়।

কাৰি সকলে পালন কৰি জহা উৎসৱ সমূহ মূলতঃ কৃষি জিভিকা।
পাহাৰ বা সমতলৰ যোতিপাহাৰত কৃষিৰ আৰম্ভণিতে, পস্য চপাই এৰিলে আৰি
লগিমীক হেঁপাহত থুঙতে আৰু এই দুয়ো কৰাৰ ঠিক মাজৰ সময়খিনিত
কাৰি সকলে উৎসৱ-পাৰ্বশ সমূহ উদযাপন কৰে।

হাটাককান লোকসীও নিৰ্ব্ব নহয়, যোতি চাপোৱাৰ পাছত জীৱ
জোনকৰ সৈতে জড়িত। মাজত হাটাককান পালন কৰাৰ পাছত কাৰি হেঁকা -
গাওঁসকলৰ অতি হেঁপাহৰ বসন্ত উৎসৱ 'বিছ' নিমছ' আৰু আয়োজন কৰা
হয়। এই উৎসৱ বহাগ বিহুৰ আৰু সমতুল্য।

কাৰি সকল সাৰ্ব্বাৰম্ভে বৈশ্বিক। ডেউলোকৰ কোনো বিদিত্বই
আৰু স্মৃতি নাই, অসংখ্য দেৱ-দেৱতা ডেউলোকে মানে। কাৰি সকলে পূজা কৰা
কৈজন মান দেৱতা হৈছে - আৰনাম কোঠ (অঃঃ স্পৰ), পেঃ (গৰদেউতি), যুগ্ৰাঃ
গোপুঃক বন্ধা কৰা দেৱতা) আদি। কাৰি সকলৰ মাজত আদিম, হিন্দু আৰু খ্ৰীষ্টান
দুই বিধ বৈশ্ব মানে আছে। হিন্দু সকল বিভিন্ন দেৱ-দেৱতা উপাসক।

2.05 কৃষি ঐতিহ্যক উৎসব অনুষ্ঠান - অসমৰ কৃষিগোষ্ঠৰ ইতিহাস আৰু পৰম্পৰাৰ সৈতে জড়িত হৈ আছে এই ফ্ৰমভাটোত বাস কৰা শতাব্দী বিজ্ঞান আৰু জাতি-জনগোষ্ঠীৰ জীৱন-গাঁথ। অতীতৰ পৰা অসমত বসবাস কৰা কৰা সকলো লোকৰে কৃষিয়েই জীৱন ধাৰাৰ মুখ্য উৎস কৃষি। অসমৰ প্ৰায় সকলো জাতি জনজাতিয়ে এই লোকাচাৰ বা কৃষি ঐতিহ্যক উৎসব পালন কৰা দেখা যায়।

কাৰি জনগোষ্ঠীয়ে প্ৰাগৈতিহাসিক কালৰে পৰাই এই উৎসবসমূহ প্ৰকৃতিৰ সৈতে-নীতি আৰু পৰম্পৰাৰে পালন কৰি আহিছে। বিশ্বৰ প্ৰায় সকলো জাতি-জনগোষ্ঠীৰ অধিকাংশ উৎসব পাবৰ কৃষি ঐতিহ্যক। অসমৰ জনগোষ্ঠী সমূহো ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম নহয়। কাৰি সকলে পালন কৰি জেহা উৎসবসমূহো মূলতঃ কৃষি ঐতিহ্যক। পাহাৰ বা সমতলৰ খেতি পথাৰত কৃষিৰ আৰম্ভণিতে, শস্য চপাই ধৰিলে আনি লাগিমাক উৰালত থওতে আৰু এই দুয়ো কাৰ্যৰ ঠিক মাজৰ সময়খিনিও কাৰি সকলে উৎসব-পাৰ্বনসমূহ উদযাপন কৰে।

বংগেৰ বা বংগেৰ অসমৰ অন্যতম জনগোষ্ঠী কাৰি সকলৰ কৃষিৰ আৰম্ভণিতে পতা এক পৰিৱৰ্তন। কাৰি জনগোষ্ঠীৰ লোক অসমৰ নানা ঠাইত প্ৰসিৰিত হৈ আছে। বেলেগ বেলেগ বংগেৰ উৎসব বেলেগ বেলেগ সময়ত পতা হয় এই উৎসব দুদীনীয়ৰূপে পতা হয়। নিশাৰ বেগত অনুষ্ঠিত হোৱা পূজাক 'অজ' বংগেৰ মেনে আৰু একোটা অঞ্চলৰ বাহিৰে পাঁচ বছৰৰ মূৰে মূৰে সন্মজুতাকৈ পতা এই উৎসবক 'বফ' বংগেৰ মেনে। বফ বংগেৰ দ্বিতীয় দিনা লক্ষ্মীদেৱীক উদ্দেশ্যি পূজা কৰা হয় আৰু সেইদিনা বাহিৰে পূজাৰ বাবে আগবঢ়োৱা ধান সকলোৰে মাজত ভাগি দিয়া হয়। খেতিয়ক সকলে সেই ধান অৰণ বীজৰ লগত মিলি মিলি খেতিত সিটিলে উৎপাদন ভাল হয় বুলি

ବିସ୍ଵାସ କରା ହୁଏ । ବଂଶେଷ କାଳି ଜନଗୋଷ୍ଠୀର ବହିଷେ ଶିଳି ସମ୍ବୃତ୍ତିକ ପାଳନ କରି ଗୋବର୍ଦ୍ଧନର ଉତ୍ସବ । ଏହି ପୂଜାଟ ବଳି ଦିଆଯାଇ ଅତିପତ୍ତେ ହୁଏ ଓ ଆଗବଦ୍ଧେ । ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ କାଳି ଏହି ପୂଜା ସାର୍ବଜନୀନ ହିତାପେ ପାଳନ କରା ହୁଏ । ଉତ୍ସବ ଆଗରେ ଯଦିଓ ଏହି ପୂଜାଟ ମହିଳା ସକଳେ ଉତ୍ସବରେ ହୋଇ ନାହିଁ ବଦ୍ଧେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବିଷୟ ନାହିଁ ଓ ପୁରୁଷର ପୂଜାଟ ସମାପେନ ହୋଇ ଧ୍ୟାନ ବେଳେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ହୁଏ ।

ଫୁଲ, ଆବନାମ୍ବ କେଉଁ ହିତେ କାଳି ସକଳର ଏକ ବୃଷି କେନ୍ଦ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଗତ ପୂଜା । ଏହି ପୂଜା ସାର୍ବଜନୀନେ ସାପ ଓ ଯଜ୍ଞ ସାହତ ଉଦ୍ୟାନ କରା ହୁଏ । ପୂଜାଟ ଆଗଦିନ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଘରଟେ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ କରି ପୂଜା ଦେଖି ସକଳକ ସାଦରରେ ଆରାଧନା କରେ । ସେହି ଦିନ ଯାତ୍ରା, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଶାନ୍ତି ଦେଖି ସକଳେ ଆଗବଦ୍ଧେ ହୁଏ ।

ଫୁଲ ପୂଜାଟ ବାଦେ ଦେବତା ଯେଉଁଠି ଉକଳି ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପୂର୍ବରୁ ଧ୍ୟାନ କରା ହୁଏ । ଦେବତା ଶାନ୍ତି ଓ ଶାନ୍ତିକେ ଅଜା ହୁଏ । ହିତାପିଚ୍ଚତ ପୂଜାଟ ଦେବତା ବନରୀୟା ଆଗରେ ଅର୍ପଣ ନର ଗର୍ଭେ ପାତ ଶ୍ୟା ହୁଏ । ସେହି ନର ଗର୍ଭେ ପାତରେ ଶିଳି ଶାନ୍ତିକେ ଶାନ୍ତି ହୋଇ ହୁଏ ଓ ଶାନ୍ତିକେ ଶାନ୍ତି ଦିତଳର ଶାନ୍ତି ବା ଶାନ୍ତି ଶ୍ୟା ହୁଏ । ଏହି ପୂଜାଟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା, ସର୍ବଜନ ଦେବତା, ଶିଳି ଦେବତା ଆଦି ଦେବ-ଦେବୀର ପୂଜା କରା ହୁଏ ।

ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପୂର୍ବ ପୂଜାଟୀ ଆରମ୍ଭ ସହଯୋଗୀ ସକଳେ ସାଦ ଶାନ୍ତି ସନ୍ନ ପାଟି କରେ । ସନ୍ନ ପାଟି ଶାନ୍ତିକେ ଦେଖିଲେ ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି-ସାନ୍ତି, ବନ୍ଧା ଓ ବନ୍ଧା ସାତ ହୁଏ ଆଦି ଶାନ୍ତି କରା ହୁଏ । ଶାନ୍ତିକେ ଶାନ୍ତି ହୋଇ ବାନ୍ଧି ସକଳେ ଶାନ୍ତି-ସାନ୍ତି ବାନ୍ଧି । ଶାନ୍ତିକେ ଶାନ୍ତି ସକଳେ ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ସାଦ ବିଷୟ କରେ । ଉତ୍ସବେ ପ୍ରଥମେ ଦେଖି ସକଳେ ଦେବତା ଶାନ୍ତି-ସାନ୍ତି-ଶାନ୍ତି ଆଦି ଶାନ୍ତି କରା ଶାନ୍ତି ବନ୍ଧା ନାମ ଶାନ୍ତିକେ ସାନ୍ତିକେ

বহির্ভুক্ত অক্ষয় গ্রহন করে যদিও আয়োজকে বিধিই সকলক স্বাংস
 আয়বজায়। এই সময়তে পূজারীক ধর্ম পূজাত থকা ছুঠখে, হিমা আচাৰ,
 ব্ৰহ্ম-আচাৰ, লক্ষ্ম- আচাৰ আদি সকলে কুকুৰাৰ কুৰএকোটাকৈ
 মনে হিচাপে পায়।

লক্ষ্মী কেল্লাং — লক্ষ্মী অনা আৰু ন যোৱাৰ বৈদ্য
 আয়োজিত গীতক লক্ষ্মী কেল্লাং বোলা হয়। এই গীতকোৰত স্বাকোদিও
 আচীনতাৰ গোল্ল পোৱা যায়। গীতক স্বাকো ধনত্ৰেণ্ডিৰ কথা জড়িত হোৱাৰ
 লগতে বৰ্ধিসকলৰ কুকীৰীনাৰ লগত থকা সম্বন্ধৰ কথা নিহিও হৈ আছে।

০.০২ জন্ম-মৃত্যু-বিবাহ সন্মস্কীয় অনুষ্ঠান— অন্য জনগোষ্ঠীৰ দৰে কাৰ্বি সকলেও জন্ম, মৃত্যু, বিবাহ অনুষ্ঠান পাওঁ। সেই অনুষ্ঠান সমূহৰ ক্ষি বিস্ময়ে তলত জনলোচনো বৰা হ'ল —

জন্ম সন্মস্কীয় অনুষ্ঠান — কাৰ্বি জনজাতিৰ মহিলা সকলৰ সন্তান জন্ম হ'ল তেওঁলোকে সন্তানটি জন্ম হোৱাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সন্তানটিৰ হুলি গুৰোতালৈকে বিভিন্ন ধৰণৰ পূজাপাতিল কৰি গীত-মাত্ৰ, মন্ত্ৰ মতা দেখা যায়। সেই সমূহ হ'ল —

(ক) জন্ম :- কাৰ্বি জনগোষ্ঠীৰ মহিলাসকলৰ সন্তান জন্ম হওঁতে প্ৰসৱ বেদনা উপক্ৰমৰ বাবে আন'জাৰুৰ বগমাতাৰ গাৰে পূজাপ্ৰোণ আঙ্গ কৰে। ইয়াৰ বাবে ঢাকি (আঙঠি) এটা, হিমালক (চাইল) জলপম্যান আৰু অ'বাং জাল' বেজন আৱশ্যক। এটা লাওত হৰমান অলপ লাগে। পূজাৰ বিধিমাতে নৈবেদ্য তিনি ভাগ কৰি উচৰ্গা কৰা হয়। "জয় ফাং কেপিনাং জি, ত্ৰেকো যাংকং পিছ ইহনাৰ যাংকং পিছ।" ইয়াৰ অৰ্থ — "হে দেৱতা প্ৰসৱিনীৰ গাট প্ৰসৱ হ'বৰ বাবে হাতী, বাঘৰ সমান বল দিয়ক।" এনেধৰণৰ মন্ত্ৰ হেয়ফু দেৱতাক উদ্দেশ্য কৰিয়েই গোৱা হয়। দেৱতা পূজাৰ পাচত অপদেৱতাক (হিইইক বটি-কেশান) কপীত মানে দিয়া প্ৰথা আছে।

"কাৰ্বি আচ্ছ' — কৰবাক আছে,"

হ আছে' কালি,

বাং আছে' কালি

বাং অং কেহাং জিচ্চি-নি

কেহাং পিৰাং

কাহাও মিনাৰ কাহাও - - - - ।" অৰ্থ — "হে

মহা প্ৰহু, তুমিহে হোৱা সন্তান কাৰ্বি (মানুহ); শিবুহে ক'বোনা জন্ম-জালোচন নহয়। ই মানুহৰ সৈতে সম্বন্ধ পাতিবলৈহে জন্ম গ্ৰহণ কৰিছে।

এয়া কেহুবা জন্ম গ্রহণ কৰাৰ পাছত দিয়া স্বপ্নলাশীৰ্বাদ। এনে জাশীৰ্বাদ সম্ভাৱন ভূমিষ্ঠ হোৱাৰ সময়ত পাৰিয়ালৰ লোকে বা প্ৰস্তুতিক সহায় কৰিব অহা লোকে দিয়ে।

(৫) নামকৰণ:- সম্ভাৱন জন্ম হোৱাৰ লগে লগে বা কেইদিনমানৰ পাছত মঙল চোৱা প্ৰথা আছে। মঙলনীয়ে মঙল চাই নিৰ্ণয় কৰে যে পূৰ্বজন্মত সম্ভাৱনী কোন আছিল, পিতাকৰ সৈতে শিক্তিৰ সবুদ্ধ কি আছিল আদি। পূৰ্বতে সম্ভাৱনী কি আছিল, বৰ্ত্ত জন্ম লৈছিল, তাৰ লগত ঠজিতা যোৱাই সম্ভাৱনীৰ নাম ৰখা হয়। পুত্ৰ সম্ভাৱনৰ সোঁ হাতত আৰু ছোৱালীৰ বাঁহঁ হাতত এটা সূতাৰ বচী বান্ধি নামকৰণ কাৰ্য সমাধি কৰে। জেইলোকৰ বঁৰণা যে মুত ব্যক্তিয়ে নাম- ছোৱালী ৰূপে জন্ম হৈ সহযোগিতা আৰ্হবঢ়ায়। সাৰ্বৰণতে কাৰি পুৰুষে বুৰা, পাৰ্শ্ব, লং, মন আদি নাম ৰয়। ছোৱালীৰ ক্ষেত্ৰে কাৱান, দিগ্বি, চিৰা আদি নাম দি বৰ ৰাল পায়।

কেহুৱাৰ বয়স পাঁচ-ছয় মাহ হোৱা পাছত ফলং চৰ আৰি-দুই আৰু আৰপ আৰপি নামৰ পুত্ৰা পাটে।

অতীতৰ কাৰি মাইলাই কন্যা সম্ভাৱন হলে বৰ ৰাল পাইছিল আৰু নিচুকাইছিল এনে দৰে —

“আলাং ড় লদিং লা মৌঠি
মাকুং জৰপান মে
দুংদুংগে লা নেঠিকি মাহুং,
পিৰ মাক পাংৰেং লুং।” — অৰ্থ-“মোৰ

ছোৱালী ডাঙৰ হলে ওঁ পালত বাহি যিচিমেয় ফুলাম কপোৰ মোৰেই কাৰি- ভেইকা আৰু প্ৰায়াৰ সকলোকে কপোৰ যোগাব।”

অৰ্পণ্য বৰ্ত্তমান কাৰিৰ সপোন ৰচনাৰ বঁৰণ বেলেগ।

ବିବାହ-ସମ୍ଭାବନୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ରାନ୍ତ — ଛୋଟଗାଁ ଏଜେରୀକା ଘରର ଘୋଷାଣୀ କବିତାରେ

ହ'ଲେ କାବି' ସାମ୍ବାଦିକା ଏଥାନୁସାରି ଡିନିଟାର କନ୍ୟା ପଲ୍ଲବ ପଡ଼ିଲେ ସ୍ନାନନି ସହ ଦଶ ପଲ୍ଲବ
କଥା ସାଧ ଲାଗେ ।

ଦଶ ପଣ୍ଡାୟାର ଗୃହିଣୀର ଲଗଣ ଦୁଇ ବା ଡିନିଜେନୀ ବିବାହିତା ସାହିଲା ଲଗଣରେ
କନ୍ୟା ପଡ଼ିଲେ ସ୍ନାନ ଏବଂ ଡିନିଜେନୀ ଅଗଣେ ଧ୍ବଜ୍ଜାପେ ଡିନିଜେନୀ ହି କନ୍ୟା ପଲ୍ଲବ ଗୃହିଣୀର ସୈତ୍ତ
ନାନା ବିଷୟରେ କଥାପକଥନ କରାଣେ ଛୋଟଗାଁ ଏଜେରୀକା ଘୋଷାଣୀ ହି ଡିନିଜେନୀ ଧକ୍ଜର
ହିଚ୍ଛା କନ୍ୟା ବ୍ୟକ୍ତ କରେ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକ 'ନେଂପି- ନେଂଚ୍' କାଟିଂ କି' ଉର୍ଥାୟ ବିସ୍ତୀରଣ ଘେନ
ସୁଲି କୋରା ହୁଏ ।

ବିସ୍ତୀରଣରେ ସମ୍ଭାବିତ ହି ଡିନିଜେନୀ ପୋରା ପିଚ୍ଚଟ ଏହିବାର ସାଞ୍ଜି ଡିନିଜେନୀ
ପାଠିଲେ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ସ୍ନାନନି ହରବଂ ଲଗଣରେ ଘୋଷାଣିର ପର ଡିନିଜେନୀ ହି ପୁନଃ
କଥା- ଡେରା ହୁଏ । ହି ଡିନିଜେନୀ 'କେପାଡିନି ଘୋରା ହୁଏ ।

ତୃତୀୟ ବାରଟ ହରବଂ ଲେ ଘୋଷାଣି ପଡ଼ିଲେ ଦିନ-ବାର ନିନ୍ଦ୍ରାତ୍ପ
କଥା ହୁଏ । ଏହିଦିନେ ସଥାକଳ୍ପେ ଡିନିଜେନୀ ଦଶ କାନ୍ଧ ସମାଧି ହୋରା ପାଚ୍ଚଟ ଏଡ଼ି
ତ୍ତେ ଦିନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରା କନ୍ୟା ପଡ଼ିଲେ ଦଶ ପଲ୍ଲବ ଲୋକ ବିସ୍ତୀରଣ ପଡ଼ିଲେ ହି ସାଧ/କନ୍ୟା
ପରଟେ ବାଟି ଘୋଷାଣି ଧକ୍ଜ ନିୟମେ ହରବଂ ଘୋଷାଣି ସ୍ନାନ ଉର୍ଥନ କରା ଲାଗେ ଲାଗେ ବିବାହ
ପ୍ରକ୍ରିୟା ଗୋଷ୍ଠି ହୁଏ । ସମ୍ଭାବିତ ବିସ୍ତୀରଣ ଡିନିଜେନୀ ଦଶ-କହିନା ଦିନେ ପଲ୍ଲବ ସ୍ନାନରେ
ପ୍ରମୋଦେ ପ୍ରଦାନ କଥା ପଲ୍ଲବରେ କଥାପକଥନ ହୁଏ । ଏହି ପଲ୍ଲବରେ ଘୋଷାଣି ପଲ୍ଲବ
ଡେ଼ଲୋକର ଉର୍ଥନ କଥା ସ୍ନାନନି ହରବଂ ଘୋଷାଣି ହାତରେ ଲେ ହି ଦେବେ ସମ୍ଭାବିତ ଘେନ
ଦେ-ଦେବାର ଆଧିକ୍ଷ ବିଚାରି କିଚ୍ଛୁରଣେ ଘୋଷାଣି ରାଜେ ହୁଏ । ବିସ୍ତୀରଣ ଦଶ-କହିନା
ଡିନିଜେନୀ ପଲ୍ଲବ ସ୍ନାନରେ ବିସ୍ତୀରଣ ଘୋଷାଣି ପର ଡିନିଜେନୀ ଘୋଷାଣି ଘୋଷାଣି ଘୋଷାଣି
ଘୋଷାଣି କଥା ହୁଏ । ବିସ୍ତୀରଣ ଦିନଟ ବାଟି ସମ୍ଭାବିତ ନିୟମ ସଥାସଥ ସମାଧି
କାଟି ପିଚ୍ଚଟ ଦିନଟ କର୍ଷଣୀୟା କର୍ଷଣୀୟା ଘୋଷାଣି କର୍ଷଣୀୟା ସଥା ସମ୍ଭାବିତ କନ୍ୟାଜେନୀ
ଲେ ଦଶ ପଲ୍ଲବ ବିସ୍ତୀରଣ- ସାଧିକ୍ଷେ ଧ୍ବ-ସ୍ତ୍ରୀକ୍ଷିୟା ସାଧା କର୍ଷଣୀୟା । ବିସ୍ତୀରଣ ସାଧିକ୍ଷେ
ଦଶ ପଲ୍ଲବ ଡିନିଜେନୀ ହୋରା ପାଚ୍ଚଟ ବିବାହ ବିବାହ କର୍ଷଣୀୟା ୨ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ
ନୀତି ନିୟମ ପାଳନ କରା ହୁଏ । କାବି' ସମାଧିର ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ଭାବନା

হৈছে হঠাৎ (লাতপানী) ইয়াৰ অধিনে কাৰি সমাজৰ বিচাৰ সগাৰ
এখন সম্বন্ধ হ'ব নোৱাৰে ।

মৃত্যু সম্বন্ধীয় অনুষ্ঠান — কাৰি নোক সকলে মৃতকৰ আত্মাৰ

সদ্গতিৰ কাৰণে মৃত্যুৰ পিছত কৰা কাৰি সংস্কাৰ বা গাৰি দিয়া কাৰ্যই
পেৰ নহয় । গাৰি দিয়াৰ পাছত পুনৰ মৃতকৰ আত্মাৰ শাস্তি কামনা কৰি এই
ডাঙৰ মৃত্যু উৎসব উদযাপন কৰা হয় । এই উৎসবকে 'চ'য়াংকান' কথা
নহা বা শ্রদ্ধা । কাৰি 'সকলৰ বিশ্বাস মতে 'চ'য়াংকান' নকৰিলে মৃতকৰ
আত্মাই সম্বূৰ্ণৰূপে পাপ-ভাও, দুখ-ক্লেশ আদি পৰা পৰিভ্ৰমণ লাগায় ।
অনুষ্ঠানসমূহ 'চ'য়াংকান' তিনি প্ৰকাৰে পজা হয় । যেনে —

- ১) স্মাৰিণ পৰ্যায়'কান ক্লাফাং ।
- ২) স্মাৰিণ পৰ্যায়'লাং টুক ।
- ৩) উচ্চ পৰ্যায়'হাৰ্ণে ।

'চ'য়াংকান'ৰ প্ৰথম দিনৰ মৃতকৰ পৰিয়ালে — পৰিজন ষাইজকা
লাগত লৈ তোলে-দগাৰে নিৰ্ভৰ থিৰি' বা শ্মাশান শালিলৈ গৈ প্ৰতিজন
মৃতকৰ চিহ্নশালিৰ পৰা অধিৰ স্মাৰি কৰি এটাকো হাড়ৰ পৰি
ৰূপে গাভৰু এগৰাকীয়ে মোকোচাও কৰি লৈ গৃহস্থৰ ঘৰলৈ আনে ।
সেয়া যেন মৃতক পুনৰ জীৱন লাভহে কৰিছে । তেতিয়া মৃতকৰ নিয়ম
নীতি জনা 'ওচেপী' এগৰাকী প্ৰভীকী ৰূপত জীৱন লাভ কৰা ব্যক্তি
কেইজনক স্মাৰি - বাঢ়ি গুৱায় । তাৰ পাছতেই শ্মা ওচেপী এগৰাকীয়ে
গোমপা কৰে যে এই সকল ব্যক্তিৰ পুনৰ টান নকিয়া আৰু ওজুই
লাংগল চাই কয় যে এই সকলক বচো নোৱাৰি । তেতিয়া গোপী খোৱা
'ঘৰৰ পৰাই কানোনেৰ মূৰ জোঁহি আছে । বিননিও গোৱা হয় মৃত ব্যক্তি

জনর জীবিত কালর মনর হেপাহর কথা । দ্বিতীয় দিনা বিহিন্ গাঁবর
 লগা দহা বা আদুর খলিলে বাইজা জোহে । বয়সখ পুরস - মহিলাই হুৎক
 - বা ডেকা - গাভরুই হুৎক, প্রত্যেকেই হুৎকলৈ মদ লেঙে, বিড়ি - চাবীর
 লগতে খলিয়া জামোল একোখলো সাচে । গৃহস্থ ঘরঙ আনহিক সন্মান
 সাচি মদ - পানী খুওয় । তার লগতে দ্বিতীয় দিনাই 'চম্বাংকান' নাটকলৈ
 বিহিন্ গাঁবর পৰা ডেকা - গাভরুৰ শিল্পী দলসমূহ জোহি হুৎকৰ ঘরঙ
 উপস্থিত হয় । সেইলোকো নিজর লগত প্রতি গাঁবর কাৰি'ত জাতীয়
 প্রতিক 'জাম্বিলী আখন' একোটৈ আনিছিল । চম্বাংকান উৎসব কাৰি'
 সকলর কুষ্টিৰ আগ বুলি'ধা হয় যদিও জাম্বিলী আখন কাৰি' কুষ্টিৰ আছা
 বুলি লেগে হয় । ইহলোক আৰু পৰলোকৰ স্বাক্ষত যোগ সূত্র স্থাপনাৰ্থে
 এই প্রতিক ব্যৱহাৰ কৰা হয় । তৃতীয় দিনাৰ আবেলি পৰঙ তোলে দগাও
 হুৎকৰ এতক ৰূপৰ মেৰাৰ জুমুৰি কেইটা পুনৰ পুশানলৈ নিয়া হয় ।
 তেতিয়া এক কৰ্ণাভাৰে মেৰা পাৰিবেশৰ সৃষ্টি হয় । পুশান শালিঙে
 চিহ্নৰ জুইত জুমুৰিবোৰ ছলি দিয়া হয় । কাৰি' সকলৰ স্বাঙে তেতিয়াহে
 যেন হুৎকৰ আছাই সিপুৰিলৈ যাত্রা কৰে আৰু ঋণ শ্রান্তি হয় । ১৬ নং
 পূৰ্বাঙ কাৰি' সকলৰ বৃত্ত - গীতৰ সঁকুনি লগতে বৰ গাঁবৰ স্থানীয়
 লোকৰ লগত - গৈ সংগ্ৰহ কৰা কি আলাকিত্তে দিয়া হ'ল ।

চ'স্মাং বগন

বৰসাঁওৰ তথ্য দাঙাৰ সৈতে আলোক চিত্ৰ ।

০.০৬ সামগ্রিক মূল্যায়ন — উৎসব বুলিলে সাধাৰণতে সামাজিক, ধৰ্মীয় আৰু ঐতিহ্যগত প্ৰেক্ষাপটত পালিত আনন্দ অনুষ্ঠানক বুজায়। বিশ্বৰ সকলো জাতি- জনগোষ্ঠীৰ সুকীয়া লোক কৃষ্টি, সংস্কৃতি পৰম্পৰা থাকে। কৃষ্টি, সংস্কৃতি- পৰম্পৰাই প্ৰতিটো জাতি- জনগোষ্ঠীক উজলাই তোলে। আন আন জাতি জনগোষ্ঠীৰ দৰেই কাৰি' সকলোৰে কৃষ্টি, সংস্কৃতি পৰম্পৰাৰে চহকীএটা জনগোষ্ঠী। উৎসব পাৰ্বনে মানুহৰ মনত আনন্দ দিয়ে।

উৎসব পাৰ্বন বিলাক সকলো জাতিতেই নিজৰ নিজৰ লোক সংস্কৃতিৰ পৰিচয় দিয়ে। কাৰি' জনগোষ্ঠীৰ লোক সকলে পালন কৰা ধৰ্মাধিকৃত কৃষ্টি ঐতিহ্য, জন-মুহূৰ্ত্ত-বিবাহ আদি সম্বন্ধীয় বিভিন্ন উৎসব কাৰ্য-তে ডেউলোকৰ জাতিৰ নিজস্বতা ফুটি উঠিছে। অতীত বুলি নহয় বৰ্তমানো কাৰি' জনগোষ্ঠী লোক সকলে নিজৰ লোক সংস্কৃতি জীয়াই ৰাখিছে যদিও ইয়াত আধুনিকতাৰ প্ৰভাৱ দৃষ্টি। এলোকে আধুনিকতাৰ প্ৰভাৱ পৰি থাকিলে ডেউলোকৰ নিজস্বতা হেৰাই যাব পাৰে। সেয়ে- ডেউলোকে আধুনিকতাৰ সোঁতত নিজকে বুৰাই নিদি নিজৰ লোক-সংস্কৃতি জীয়াই ৰখা উচিত। অসম-ভূমিত অৱস্থিত সংস্কৃতি গঢ়ি তোলাৰ ক্ষেত্ৰে কাৰি' সকলৰ অন্তৰ্ধান যথেষ্ট।

୦.୦୦ ସାଧାରଣୀ ଗୋଟି ଜିନ୍ଦାଗି ——— ଏହି ସାଧାରଣ୍ୟ ଲେଖନିତ କେବଳ କାବି
 ଜନଗୋଷ୍ଠୀର ଟିପ୍ପଣୀ ପାଠନର ଉନ୍ନତ୍ୟ ବଢ଼ା ହିଁଚ୍ଚେ । ଅସମ୍ଭବ-ହୁସ୍ତିତ ବାସ କଥା
 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ହୁସ୍ତି ପୁସ୍ତକ ଦତ୍ତ କାବି ସକଳର ଟିପ୍ପଣୀ-ପାଠନ, ଲୋକରୂତ୍ର ଗାଦିୟେ
 ଜାତିତୈର ସଂସ୍କୃତି ସମ୍ବନ୍ଧ କଠି ଥାନ୍ତି ।

ବିଚାର ବିଲେଷଣର ଉନ୍ନତ ଆସି ଶ୍ୟ ପାହିଲେ ହେ କାବି ସକଳର
 ଟିପ୍ପଣୀ-ପାଠନର ଏକ ବ୍ୟାପ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ-ପାଠନ ଡେଉଁଲୋକେ ପାଳନ କଠି ଗାହିଲେ ।
 ଡେଉଁଲୋକର ଟିପ୍ପଣୀ-ପାଠନର ଏକି ଆକାଶିକାତେ ସକଳୋ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଡେଉଁ
 ଲୋକର ଟିପ୍ପଣୀ-ପାଠନ ସମ୍ବନ୍ଧ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଠି ଆସି ବାବୁଜେୟେ ଗୋଷ୍ଠିତ
 ହିଁଚ୍ଚେ । ଡେଉଁଲୋକର ଏହି ଟିପ୍ପଣୀ-ପାଠନ ବିଲୋକେ ଡେଉଁଲୋକର ଜାତିର ବିଲେଷ
 ଧର୍ମୀୟତା ବଢ଼ାହି ଥାନ୍ତି । ଗୋଷ୍ଠିତ ଦିନ ବିଲୋକତେ ଡେଉଁଲୋକର ଏହି ଟିପ୍ପଣୀ
 ପାଠନର ବାବୁଜେୟେ ଡେଉଁଲୋକର ନିଜର ଚରଣି ଜାତିର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାବୁଜେୟେ ପାଠନ ।
 କାବି ଜନଗୋଷ୍ଠୀ ଲୋକ ସକଳେ ନିଜର ସଂସ୍କୃତି ବାବୁଜେୟେ ଯଦି
 ଆସି ନିଜର ଶ୍ରଦ୍ଧାତେ ହିଁଚ୍ଚେ ଦିନ-କିଛି ସମ୍ଭବ-ସମ୍ଭବ କଠି । ଅନେକ
 ଯଦି ଏହିପରି କାଳର ଘାତର ହେଉଛି ଯାଏ ଡେଉଁଲୋକର ହାଲ ଡେଉଁଲୋକର
 ଧର୍ମୀୟତା ହେଉଛି ଯାଏ । ଗାଦିକେ ଡେଉଁଲୋକେ ଆସି ନିଜର ଶ୍ରଦ୍ଧାତେ
 ନିଜକେ ବୁଝାହି ନିଜ ପୁସ୍ତକେ ପଢ଼ା ପାଳନ କଠି ଅହା ଟିପ୍ପଣୀ-ପାଠନର
 ପଠକର ବା ସମ୍ବନ୍ଧ ପାଳନ କଠି ନିଜର ଲୋକ ସଂସ୍କୃତିର ଗାଦି ଶିପାଠନ
 କଠି ଥାନ୍ତି ।

তথ্য সংগ্ৰহ

সহায়ক গ্ৰন্থ —

১) অসমৰ বৰ্ণাঢ়্য সোণী জীৱন, ক নিৰুৎসাহ কলিতা, যোখা লোকসমূহ
পান বজাৰ ওলাহাট ২০২২,

২) অসমৰ লোক সংস্কৃতিৰ ৰূপৰেখা, টিমথ মেডিয়া, বিষ্ণুপ্ৰসাদ
ৰিমজি ২০০৬ ।

৩) ভকতি আছে: আৰম্ভে স্থিতি গ্ৰন্থ, প্ৰীতম পংকজদেৱ সৰু,
৮০ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিবেশন, কাৰ্বি আংলং ।

৪) অসমৰ লোক সংস্কৃতি - ৩, চাণ্ড লোকেশ্বৰ গগৈ, কান্তিকমে
প্ৰকাশন, নগাঁও ।

তথ্য সংগ্ৰহত ইন্টাৰনেটৰে সহায় লোৱা হৈছে ।

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত
স্নাতক মহলাৰ ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক অসমীয়া বিভাগৰ গুৰু পাঠ্যক্রমৰ
ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ ভিত্তিৰ প্ৰস্তুত কৰা

“গৱেষণা পত্ৰ”

43
50

বিষয় - কাৰ্বি সকলৰ ব্ৰাহ্মপাৰ্বতী এটি অৱলোকন (কাৰ্বি আংলং
জিলাৰ বৰগাওঁ অঞ্চলৰ ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন)

তত্ত্বাবধায়ক

ড° ৰাজশ্ৰী বৰা

সহযোগী অধ্যাপিকা

শ্ৰীযুতা কৃষ্ণা হাজৰিকা

অসমীয়া বিভাগ

বহা মহাবিদ্যালয়

প্ৰস্তুত কৰোঁতা

নাম - শ্ৰী মৃদুল দাস

শ্ৰেণী - স্নাতক বৰ্ষৰ ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক

ৰোল - UA-191-309-0334

পঞ্জীয়ন নং - 19093700

বহা মহাবিদ্যালয়

স্নাতক ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক

অসমীয়া গুৰু পাঠ্যক্রম

আজগতয়া

অসমৰ সংস্কৃতিৰ বৰপ্ৰায়খন পৰিষ্কাৰ কৰি
ভোলা ভিন ভিন নৃত্বগোষ্ঠীৰ উপাদানসমূহৰ স্বকীয়তা সঞ্চয়
কোঁতে হেৰাই যোৱা উপক্ৰম হিচাপে যদিও অসমীয়া
বিশেষ কিছুমান কামত গৌৰৱ পৰিচয় (ethnic iden-
-tity) বিচাৰি লোৱা যায়। যেনে বৰ্তমান কামত অলপ
নৃত্বগোষ্ঠী উপাদানসমূহৰ অধিক-আলোচনা উপক্ৰম হিচাপে
সদলে যথেষ্ট গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হোৱা যায়।

হুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত বৃহৎসংখ্যক অসমীয়া
জাতি-সংস্কৃতিৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে অসম
লৈকে লৈকে সিঁচিও হৈ থকা নানা গৌৰৱ বা জাতি
উপজাতিৰ সংস্কৃতিক কামল সঞ্চয় বিচাৰ-বিশ্লেষণ
ভিত্তিক প্ৰকল্প প্ৰস্তুত কৰাৰ উপক্ৰম গুৰুত্ব আৰোপ
কৰি, সাতখন সৰ্ব সাংগঠনিক বাবে এখন বিশেষ
কৰণ HE-6056 নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিছে, ইয়াৰ দ্বাৰা
অসমীয়াসকলে উপক্ৰম হেৰাই লৈছে আৰু
বিদ্যালয়ভিত্তিক শ্ৰেণীসমূহে বহু গুৰুত্ব সংগ্ৰহণ আৰু
কৰিব পাৰিব।

ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର

ଶ୍ରୀ ଶୁକ୍ଳ ନାମ ନାତକ ବର୍ଷର ସର୍ତ୍ତ
ସାମ୍ବାଦିକତା ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ପାଠକମାନଙ୍କ ଉପରେ
କାର୍ଯ୍ୟ ଆଂଶିକ ଭିତ୍ତିରେ ବର୍ଷାଂଶୁ ଅଧିକତମ ମୋଡ଼େ ବାସିନା
ଅଧିକତମ ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରେ ଅଧିକତମ ବର୍ଷ ଅନୁମୋଦନ
ବିଭାଗର ଅଧିକତମ ଅଧିକତମ ବୃଦ୍ଧି ହାସଲ
ତଥା ଶୁଭକ୍ଷୀ ଅଧିକତମ ୬ ବର୍ଷର ବର୍ଷ ଅଧିକତମ
ଅଧିକତମ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ହେବ ।

ଅଧିକତମ :-

ସ୍ଥାନ :- (ବର୍ଷା ଆଂଶିକ ଭିତ୍ତିରେ ବର୍ଷ ମାତ୍ର)

ସାମ୍ବାଦିକ

ଶୁଭକ୍ଷୀ ଅଧିକତମ
(ଅନୁମୋଦନ ବିଭାଗ)
ଅଥା ଅଧିକତମ

ଅଂ

ଅଧିକତମ

ଅଧିକତମ
ଅଥା ଅଧିକତମ
ଅଂ -

কৃতজ্ঞতা প্রকাশ

প্রাণপ্রমত্তে মহি বহা মহাবিদ্যালয়ের দ্বাতক বর্ষের
ষষ্ঠ সাত্মসিকার 'অসমীয়া' ঔক পাঠ্যক্রমৰ ছাত্র-ছাত্রী
সকলক ওয়া সংজ্ঞহ অধ্যয়নৰ বাবে কাৰি আংলং
জিলোৰ বৰপাঁও অঞ্চলৰ অধ্যয়নৰ বাবে যাবলৈ
অনুমতি দিয়াৰ বাবে বহা মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয়
ড° হেদকুমার চলিহা দেৱক বিশেষ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন
কৰিছে। লগতে অসমীয়া বিধানৰ মুৰব্বী অধ্যাপিকা ড°
স্বাধীয়া বৰা বহির্দেউৰ লগতে উপাধ্যক্ষ বহির্দেউ শ্ৰী
মুতা বনিকা দাস বহির্দেউকো কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছে।
হিয়াৰ লগতে অসমীয়া বিধানৰ মহকৰ্মী অধ্যাপিকা শ্ৰী মুতা
কৃষ্ণ শ্ৰীমতী বহির্দেউ, শ্ৰীমুতা মনলিছা দেৱী বহির্দেউ
আৰু শ্ৰীমুতা জ্যোতিপ্ৰিয়া বৰদলৈ বহির্দেউকো আমাৰ ঘোটেই
অধ্যয়নৰ কাৰ্য্যমলী সমূহ আৰু পৰিষদৰা অঙলিঙে হোৱা-
লি বৰা হলেত হে কাৰ্য্যসূচীটো সফলে হৈছে। শুভমত
নেৰণৰ তন্ত্ৰপৰীক্ষাত আৰি সকলো ছাত্র-ছাত্রীয়েই
অধ্যয়ন পৰিষ্কাৰিত সফলে হ'ব পাৰিছে। এই অধ্যয়ন
আমাৰ সাহায্য কৰা বাবে সকলোকে বিশেষ কৃতজ্ঞতা
- তা জ্ঞাপন কৰিলো।

লগতে সকলো ছাত্র ছাত্রীকে কৃতজ্ঞতা
জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

বিষয় সূচী

ক্রমিক নং	বিষয়	পৃষ্ঠা নং
0.00	অন্তর্ভুক্তি	২
0.0১	অর্থসংগ্রহ উদ্দেশ্য	২
0.0২	ক্রেত অর্থসংগ্রহ পদ্ধতি	২
0.0৬	অর্থসংগ্রহ পদ্ধতি	২-৬
১.00	কার্মিকদের চাকরি পদ্ধতি	৪-৭
২.00	কার্মিকদের সাজপাশ চাকরি পদ্ধতি	৬-১৬
২.0১	কার্মিকদের পুরুষ সাজপাশ	১৪
২.0২	কার্মিকদের মহিলা সাজপাশ	১৫-১৬
২.0৬	কার্মিকদের পেশার ক্যা-অনুসারে	১৭-২১
২.0৪	কার্মিকদের ক্রেত বিন্যাস	২২
২.0৫	পরিচালকদের সাজপাশ তিনতা	২৩-২৪
৩.00	বিবর্তনের পতিত সাজপাশ প্রকাশ	২৫
৪.00	উপসংহার অর্থাৎ সিদ্ধান্ত	২৬-২৭

୦.୦୦ ଅବତରଣିକା

ଆବତରଣିକା ଉତ୍ତର ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳର ଅବସ୍ଥିତ ଅଗମ୍ୟ
- ଧନି ଶୁକ୍ଳେ ବିଭିନ୍ନ ଗୋଡ଼ି ଉନେଶୋରୀର ହିଲେକର ଡାକ ।
ହିସାତ କାବି, ସାଜ, ବାଢ଼ୋ, ମିଟିଂ, ବାଢ଼ାସି, ଦେଉଣୀ, ଲାଲୁଂ,
ଡିରା, ଡିଗାଢ଼ା, ନାଶୋ ଗୋପି ବିଭିନ୍ନ ଉନେଶୋରୀ ଲୋକଗ
- ବାଢ଼େ ବଗବାଗ ବଗସି ଗୋଡ଼ି । ଡେଉଣୀ ଅଗମ୍ୟଧାନିତ
ବଗବାଗ ବଗା ଏହି ଉନେଶୋରୀ ଲୋକଗବଳେ ନିଜେ
ଧୁବୀୟ ଡାକା, ଲୋକାଟା, ଡେଉଣ ସାଧନା ପ୍ରମାଣି ଶ୍ରୋତେ
- ଶ୍ରୋତେ । ଏହି ଧନିଅତର ଗୋଡ଼ି କିନ୍ତୁ ଅଗମ୍ୟଧାନିର
ଏକତର ଏନାଜଣାଢ଼ାଳ ବିଷାଜେ ବଗସି ଗୋଡ଼ି । ଡେଉଣୀ
ଅଗମ୍ୟଧାନିର ବଗ-ବଗ ଚନ-ଚନୀ, ଡେଉଣ-ଡୁବି, ବିଧାନ
ବିଭିନ୍ନ ଗୋ ଗୋପି ଲେଗ ଲୋପି ଗୋପାଧୁବର ଗୋପି ବଗ
- ବ ନେଉଣି ଗୋପାଧୁ ଅଗମ୍ୟଧାନିତ ବିଷାଜିତ ଏହି
ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗୋପି- ଉନେଶୋରୀ ଲୋକଗବଳେ ଗୋ ବୁଝଂ
ଅଗମ୍ୟଧାନି ଗୋପି ଗୋପି ବଗ ।

ଗୋପାଧୁ ଏହି ଗୋପାଧାନିତ ବୁଝଂ ଅଗମ୍ୟଧାନି
ଗୋପି ଗୋପି ଅଗମ୍ୟଧାନି ଗୋପାଧାନି ବଗସି ଉନେ-
ଶୋରୀ ଲୋକଗବଳେ ଗୋପାଧାନି ଗୋପାଧାନି, ବୁଝଂ
ଗୋପାଧାନି ଗୋପାଧାନି ଗୋପାଧାନି, ଗୋପାଧାନି
ଗୋପାଧାନି ଗୋପାଧାନି ଗୋପାଧାନି ଗୋପାଧାନି ।

০.০১ অর্থায়নৰ উদ্দেশ্য :

এই আলোচনাৰ যোগেদি অসমৰ 'কাৰ্বি' জনজাতিৰ লোকসকলৰ উন্নয়ন চৰাৰ লগত জড়িত সাজ-পাৰ, আ-অলংকাৰ বিষয়ে জানিবলৈ প্ৰয়াস কৰাৰ্থে অর্থায়নৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য।

০.০২ ক্ষেত্ৰ অর্থায়নৰ পৰিসৰ :

অসমৰ কাৰ্বি আংলং জিলাৰ 'বৰনাগু' শাসনিক ক্ষেত্ৰ হিচাপে বাচি লোৱা হৈছে আৰু 'বৰনাগু' বাসিন্দা সকলক সাফল্যৰ লৈ তেওঁলোকৰ দৰা উন্নয়ন সংগ্ৰহ কৰা হৈছে।

০.০৩ অর্থায়নৰ পদ্ধতি :

অসমৰ জনজাতিৰ কাৰ্বিসকলৰ দৰাৰাজ্য সাজপাৰ সম্বন্ধক জানিবলৈ এক ক্ষেত্ৰ ভিত্তিক অর্থায়ন কৰা হৈছে। কাৰ্বিসকলৰ সাজপাৰ, আ-অলংকাৰ বিষয়ে জানিবৰ বাবে বৰনাগুৰ পদ্ধতিৰ সহায় লোৱা হৈছে। সঠিক হিচাপ কৰাৰ সংখ্যক উন্নয়ন আৰ্থিক উন্নয়ন দৰা প্ৰাপ্ত। অন্তিমকাল বাৰ্ষিক ৩৪ জনকৈ ৫০ৰ উচ্চ ব্যক্তিৰ দৰা সাফল্যৰ লোৱা হৈছে। তদুপৰি এই অর্থায়নৰ বিষয়ে বিভিন্ন স্তৰ অসমৰ

শাখা শ্রেণীভিত্তিক, অসমীয়া ভাষাৰ লোকগাথা আৰু লোকবিশ্বাস অসমীয়া লোকসংস্কৃতি) আদিৰ লগতে ইয়াৰ তথ্য সমূহ ইন্টাৰনেটৰ দ্বাৰা লোভা হৈছে।

আমি অধ্যয়ন কৰা কাৰি আংলং জিলাৰ 'বৰপাঁৰ' বৰ্তমান জনসংখ্যা আয় ৭০০০জন আৰু গৰমুঠ ঘৰ ৬৭৬ টা। কাৰি আংলং জিলাৰ 'বৰপাঁৰ' প্ৰাথমিক বিদ্যালয় এখন আছে। বৰপাঁৰ^{বৰ্তমান}। নাওবুঢ়াজনৰ নাম কৃষ্ণ সিং ভৈৰং আৰু হোজাদাৰৰ নাম হোহন সিং ভৈৰং আৰু বৰপাঁৰ বিধায়ক জনৰ নাম চন্দ্ৰসিং ভৈৰং। নাওবুঢ়াৰ শিক্ষিত হাৰ ৬০% লগতে তেওঁলোকৰ ঘৰতহা ৭ম হলে কাৰি।

যাই কাবিসকলৰ বাসস্থান হ'ল মৰ্য্য অসমৰ বিশাল পাহাৰীয়া বনাঞ্চল ।”

নৃত্যশিল্প বিচাৰত অসমৰ জনজাতি-সকলক সংগোলেীয় জোঁঠাৰ বুলি ক'ব পাৰি। এই জোঁঠাৰ লোক সকলে বিভিন্ন পথেৰে বহু স্তৰীয় আনতেই অসমত জোঁঠায়। সাধাৰণিক কালৰ নৃত্যশিল্প চমুৰশাই এওঁলোকৰ সাধাৰণিক স্তৰত অ-সংগোলেীয় স্তৰলৈ আহে বুলি অনুমান কৰিব পাৰি। এচাম পুৰাতাত্বিক অধ্যয়নে সংগোলেীয় জনজোঁঠায় অসমত প্ৰবেশ কৰাৰ আনতেই ডেউকা বা প্ৰাচীন কক্ৰোচীয়া জনজোঁঠাৰ লোক অসমলৈ আহিছিল। কিন্তু সংগোলেীয় জনজোঁঠাৰ লোক ডিবিৰ নোৱাৰি অৰ্থেত এওঁলোক এই জোঁঠাৰ বৃদ্ধি বিলীন হৈ যায়।

অসমত থকা সংগোলেীয় জোঁঠাৰ লোক-সকলক দুটা ভাগত ভাব পাৰি। এটা হ'ল মূল সংগোলেীয় বা চীন তিব্বতীয় আৰু আনটো ইণ্ডোনেছীয় বা মেছিয়ট, মূল সংগোলেীয় আখাৰ জনজাতিসকল হ'ল - মিচিম্বি, জাদি, মালং আপাটামি, দাখাৰী, মিৰি, নংকে, বাপুজা, নগা, বাঙা, বাঙা, ত্ৰিপুৰা, কোচ, হাৰাম্বু, দুইয়া সকলক অৰ্থে এই লোকৰ সময়লৈকে সং-বিৰাণে জনজাতি হিচাবে স্বীকৃতি দিয়া নহি। ইণ্ডোনেছীয় আখাৰ জনজাতিসকল হ'ল - হোইহোই, স্বানিপুৰৰ

কা, মিছো বা লুচাই, কুকি, চীন, টাই বা আহোম, খাশি, ম্যাম, মেঘা, ফকিরখাল, অহিভনীয়া ইত্যাদি। প্রতিষ্ঠিত দুখা অসমৰ কাৰ্বিসকলে মূল সংগোষ্ঠীয় বা চীন-ত্ৰিখতীয় প্ৰজাতিৰ জনগোষ্ঠী।

কাৰ্বি জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে অসমৰ স্বেড্জীয়া পাহাৰৰ বুকুত বাস কৰা অন্যতম আদিম আদিবাসী। তেওঁলোকে বাস কৰা পৰ্বতীয়া জিলাখন মিকিৰ পাহাৰ নামেৰে জনা হৈছিল। কিন্তু বৰ্তমান তেওঁলোকক কাৰ্বি বুলিহে জনা যায় আৰু জিলাখনৰ নামে কাৰ্বি আংলং জিলা নামেৰে নামকৰণ কৰা হৈছে। কাৰ্বিসকলে বিভিন্ন জিলাত নিৰ্ভৰিত হৈ আছে। যদিও কাৰ্বি আংলং মিকিৰ পাহাৰত সংখ্যাগৰিষ্ঠ কাৰ্বি লোক থকা হাই থকাৰে ঐতিহাসিক প্ৰমাণ হকাত, এই জিলা কাৰ্বিসকলৰ প্ৰায়ই আদি জিলা হিচাপে পৰিগণিত হয়। অৱশ্যে ইয়াৰ বাহিৰে কাৰ্বি সকলে সংগঠিত ৰূপত যুঁজ দিয়া মেগা হৈছিল। ১৯৫২ চনৰ আগলৈকে সংখ্ৰু মিকিৰ পাহাৰ জিলা নামেৰে মেগা জিলাৰ লগত সংখ্ৰু আছিল। বৰ্তমানে কাৰ্বি আংলং জিলাখনেই কাৰ্বিসকলৰ মূল কাৰ্বুধলী। কাৰ্বিসকলৰ কৃষ্টি আৰু জীৱন দৰ্শনত আৰ্চী ছিনেট্ৰেং দৰ্শনৰ উপৰিও ভাৰতীয় হিন্দু দৰ্শনৰ প্ৰবাহ বিদ্যমান।

ছাষিন আমুন' (কাৰি বাৰাঘন), 'হাই'মু' আমুন',
 বনসীত, সাধুকথা, ফকৰা-ছোজনা আদি বিভিন্ন লোক
 সাহিত্যৰ সন্মিলনে স্পষ্ট হাই থকা কাৰি সন্মিলন
 সন্মিলন অসমৰা কাৰি সন্মিলন মিলি থকাতো এক
 অমূল্য সন্মিলন। কাৰি-সকলৰ বাসস্থান হ'ল -
 অসম, অসমীয়া প্ৰদেশ, ছোমালয়, চীন, বাংলাদেশ,
 আৰু থাইলেণ্ড।

২.০০ কাব্যিককালৰ সাজপাৰৰ চমু অভিলেখ :

সমুখৰ অতীতত কাব্যিক সাজপাৰই বন্ধ আৰু শিমলু তুলনাত সোণা বস্ত্ৰে বুকুত মেঠনি মাথিছিল। কঁকালত তেলে বঁধৰ সাজাং বস্ত্ৰ বা বন্ধ পাত্ৰিওঁল কৰিছিল। বহু বছৰৰ পাছতহে 'চুপাত' (সাজপাৰ আৰু অলংকাৰ সিন্ধিবলৈ বঁধে।

কাব্যিক সাজপাৰ কঢ়াত কাৰ্জী। তেওঁলোকে ঢাকিৰি (ঢাকুৰী)ত সূতা কাটে ঢাকুৰীৰ পৰা সূতাখিনি উলিয়াই সূতা-সূতা কৰে। ইয়াৰ পাছত সূতাখিনি সাজ দি বদত স্তৰুৱাই। ইয়াৰ অন্তত 'চিৰাকি' (চুৰুকা)ত সূতাখিনি লয়। ইয়াৰ পাছত সূতাখিনি উলিয়াই পাৰি এটাত জোপি হয় বা সূতাৰ বাল বনায়।

কাব্যিক সাজপাৰলৈ ওঠাল 'পেপেৰাং' খনৰ সাজ-সাজুলিৰোৰ সোণাদি প্ৰয়োজনীয় সাজ সাজ সোচাক তৈয়াৰ কৰি উলিয়াই। তেওঁলোকৰ ওঠালখন পাতিবলৈ যাওঁতে অথবা চাৰিটা খুঁচি সোতে। আন খুঁচত আৰু পাচ খুঁচা হুঁচত এডালকৈ 'ৰেংসা' (বাই) বন্ধে। এটা বাইৰ সূতৰপৰা আনটো বাইৰ সূতলৈকে এডাল 'ৰেংসা' (বাই)

কাপোষ্য জোখত থাকে। এতে বর্জ্যভাগ 'ট্রেলোমি' (ট্রেলোমি, ইন্ডি আদি) লগায় লয়। ইয়াৰ অন্তত 'ফেৰাল' (যাটী বৰা) হয়। ইয়াৰ পাছত বর্জ্যভাগ আৰু তলৰ ফালৰ বাইডাল খুলি লয়। ইয়াৰ ফলত তাইখনৰ ওপৰভাগ ওখ আৰু তলভাগ হাল্কা লাগি থাকে। তলৰফালৰ কৃতক দুটা 'ট্রেলি' (ট্রেলি) য়ে জোখিয়াই এটা ট্রেলিগৰ দুয়ো মূৰে 'ট্রেলি' (কৰ্কালাত বৰা ট্রেলি) দুয়ো মূৰত বান্ধি লয়। প্ৰথমে কাপোষখনে বহলে ট্রেলি মূৰৰ ফালৰপৰাই কৰ্কালাত লগায় লয়। বাইৰ ঢাৰি পাৰি ওষি দুখন আনলে চিৰিকি জোখি বহিলে 'ট্রেলি' (কাৰ্) এটা থাকে। তাতে ওষি দুখন সোনকৈ হেঁচি জোখনীয়ে জোখন কৰা কৰে। পাতল কাপোষ 'ইন্ডি' (যাট) দি বয় আৰু ডৰ কাপোষ 'হাৰপী' (এটা কাৰ্) দি বয়। কাপোষখন সোনকৈ বৰৰ বাবে 'দাং' (মিহি ট্রেলি বাই) পুতল হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে।

ভাৰতীয় শাস্ত্ৰত বৰ্জ্যভাগৰ ব্যৱহাৰ :

ই (বেলেগে জোখী) এডল ট্রেলি। ইয়াৰ দুই মূৰে দুটা কৰ্কালাত লগায় থাকে। কাৰ্ দুটোত দুটা বৰি বৰি লগাই লয়। বৰি দুডাল ট্রেলিগৰ দুই মূৰে ট্রেলিগৰ জোখিয়াই আৰু সোঁডাল কাৰ্কালাত লগাই

গোষা বয়। 'হন্যধী লাংপং' (গোলা) 'ভলাংপং' (আঁঠু), 'ভেপুন' (কোম্পাষ জোখা লোহা বজী) 'উল্লফ', (হহায়া), 'ভেবাং' (মলিয়াধী) আৰু 'কাটিবুৰ জাৰ্ভেবাং' (ভেৰ্ভাল)।

■ জুতা জোচাৰ :

কাৰি ভিষ্টাতই জুতা নিজে তৈয়াৰ কৰে। খেতিষ হাজে হাজে কপাহ আৰু এয়া উটি সিঁটি হয়। সন্ধ্যাত কপাহ জিষ্টি বাঁদত শুকুৱায়। ইয়াৰ অন্তত 'খিচপ্ৰেত' (নগুৰ্ভনী) কপাহ উটি হুচাই লৈ দিবুৰীৰে জুতা কাটে। এৰাপতপ্ৰাৰ এৰী পলুক খুৱাই ডাঙৰ কৰে। সন্ধ্যাত পলুবোৰ পকিলে বাহ বাক্লে। এনে বাহৰ পৰাই জুতা তৈয়াৰ কৰে। এৰী জুতাৰ পৰা 'প-ইং ফি' (এৰী কাটোৰ) বয়। মলিপুৰীয়া 'হন জানৰি' আৰু 'নেই ভেফল' নামে দুবিধ পাচিপলু পোৱা প্ৰথমবিধ বছৰত ৮/৯ বাহ আৰু দ্বিতীয় বিধ প্ৰমাথত্বে লেয়। অহাৰে ই কাৰি লেখিয়া এৰি নহয়।

■ বগাৰং উল্লফকৰণ :

কাৰি হহিলাই ভিষ্টাটা হহিলৰ দৰে জুতাত বং বগি লেয়। বং উল্লফ কৰিবৰ যায়ে তেওঁলোক মলিয়াৰ বালি আৰু জুতা ইং চিটা জাহি এলেকলহে ই সিঁতাই, কিছু পৰাৰ পাছত

এই পানীত আওদালি সূতাখিনি বাদিত শুকুয়ায়। এনে
মহাতিয়ে সূতাও কালি বাদ কৰি লয়।

অন্য লা. কিছু পৰিষ্কাৰ পানীত ধুই লৈ,
পৰিষ্কাৰ পানীয়ে ধুই লোৱা উৰালত লাম্বিনি উৰায়।
ইয়াৰ অন্তত উতলা পানী ঢালি লাম্বিনি শুন্দে। উৰালৰ
পানীখিনি এটা পাতত এখন চামা ফটিকালিয়ে ঢাকে,
এই পানীত সূতা আৰু আঙ্গ আঙ্গিৰুকেত (নেতুৰু সাজৰ
পাত) বা টাম্বাছি নামৰ বচৰ পাতয়ে এলুগলগে সিজায়।
সূতাও বীয়া বং ডাৰ হৈ আহিলে শুনা পানীত টাম্বাছিৰ
পাত আৰু সূতা দি পুনৰ সিজায়। ইয়াৰ অন্তত টোটা
- পানীত সূতাখিনি আওদালি বাদিত দিয়ে। এনেদৰে
কৰিলে সূতাখিনি বাদ হৈ পৰে।

সকলো ব্যাধি ঝহিলাৰ দৰে কাৰি আৰু
লং জিলাৰ বৰাৰ্ণৰ ঝহিলাৰকলেও ছিবু নামৰ বন
বচৰ পাত ছিটী শুকুয়াই লয়। ঝহা পাতখিনি উৰালত
শুন্দি ঘৰা ভিতৰত বাইৰ ঢাৰি এখনত কলে আৰু
ভাৰ ওপৰত আন এখন ঢাৰিয়ে ঢাকে। কাইদিনে ঝহাৰ
পাছত শুনা পাতখিনি ~~পানী~~ যেন পালে বাদিত শুকুয়াই
সংগ্ৰহ কৰি স্বায়ে। সৰ্ব্বমত ইয়াৰে অনন্য অনন্যকৈ
নি বং প্ৰস্তুত কৰে।

ডেউলোকে সৰিয়হ বচ বা কলসংচৰ... :
বাকলি বাদিত শুকুয়াই, তাক জুইত পুৰি ছাইখিনি

বন্দন করি হয়। ইয়াৰে কিছু ফেল বিচিৰি নামৰ
 বাইলে সজা পাৰ্চি এটা ডবাই আৰু অৰ ওদৰত পানী
 ঢালে। পাৰ্চিটোৰ জলত এটা পাত্ৰ স্থাপন কৰে। এই পাত্ৰ
 - টোত নিগৰি নিগৰি পানী ললে। ইয়াকে চিবু (খোৰ
 পানী) বোলে। এনে মাৰপানী আৰু অলপ সংৰক্ষিত
 কৰা অট্ট চিবু দুটা পাত্ৰত মিহলাই হৈ পানী অলপ
 - স্নান ব্যাখ্যা তিনি বাতি তিয়াই য়াখে। ইয়াৰ অকৃত
 চিবুত পুনৰ টোঁপানী ঢালি আৰু এবাতি হৈ দিয়ে।
 ইয়াৰ পাছত বগা কাপোৰ বা সূতা চিবুত আঁৰা ঘটা
 জুৰিয়াই ব্যাখে। এনেকৈ তিনিবাৰ জুৰিয়াই হলে কাপোৰ
 বা সূতাখিনি আন পানীত আঙুতালি বঁদত দিয়ে।
 অং দুটা পৰ্যক এনেকৈ চিবুত জুৰিয়াই টোঁ পানীত
 আঙুতালি বঁদাই লয়। এনে পদ্ধতিয়ে তেওঁলোকে চিবু
 অং তৈয়াৰ কৰে। গহিডেতে আঠো পুৰিমাৰৰ গুচি
 খুন্দা বগা উলিয়াই পানীৰ লগত সূতাখিনি সিজাই
 পেঙুনীয়া অং আৰু ডেইলিতৰ লগত খুন্দা অৰ-বগা
 লগত পানী মিশ্ৰিত কৰি সিজাই বৰ্ণা অং প্ৰস্তুত
 কৰে।

■ হালধীয়া অং :

হালধী আৰু জংজৰ লং লোহা এবিধ বনশিলা
 খুঁই-পাখালি একেলগে খুন্দে। খুন্দাৰ পাছত সূতাখিনি

ପ୍ରକାଶନରେ ମିଳାଇ । ସ୍ତ୍ରୀର ଅନ୍ତର କୁତାଶିନି ବୁଝି ପାଆନ୍ତି
 ସାଦତ ଦିଅନ୍ତି । ସଂ କୁଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକେକେ ହଲସି ଆସ
 ଯେଉଁ ଯେ ଯେ ସ ମିଳିପାଶ୍ଚ ଶୁନି ସଂଗ୍ରା, ବସ୍ତୁଶିନିରେ କୁତାଶିନି
 ମିଳିତା ହାକ୍ତେ । ଉପକ୍ରମେ ହଲସିଆ ସଂ ବିଷିନେତ୍ତେ ପସିହାସ
 ମାରିତ କୁତାଶିନି ଆସନାଲି ସାଦତ ଦି ଶୁକାୟ । ଏକେକେ
 ଦେଉଁଲୋକ୍ତେ ହଲସିଆ ସଂ ତ୍ରିୟାସ କରେ । ମି ଆସ
 ଡାକ୍ତେ ଲତାସ ମସା ଏକେକେ ସଂଗ୍ରା ଆସ ହଲସିଆ ସଂ ତ୍ରିୟାସ
 କରେ ଯେତେ ସଂଗ୍ରା ସାହିନାହି । ଏକେକେ ଚିତ୍ତହାସି ହସ ।
 ବାସିସ 'ମିନୀ'ର (ସ୍ତ୍ରୀଲୋକା) ଚାକ୍ତେକିସାସ ଏକେ
 ବିଷୟ — "ମାଜାଂସ୍ତେ", "ଆସିନାପ", "ଆସି", "ଅଚକ୍ତ ବିଜକ",
 'ହଲସିକ; ସାବଚକ୍ତ' ହୁତାଦି ।

২.০২ বর্গবিশ্বকলম্ব মহিলাসমাজসভা :

বর্গবিশ্বকলমে এটি মুনা মুহি অথবা দশা জুতা উলিয়াই আফ কাচাৰা চাৰা জুতা উলিয়াই নিজেই কাটোৰা তৈয়াৰ কৰে। ডেউলোকে ওঁতমাল 'পেপেয়াং' এখন স্নাঁ-কঁজুলিগোৰাৰ মোচাদি প্ৰয়োজনীয় সাজ সোচক তৈয়াৰ কৰি উলিয়াই। বৰ্গবি লোকসকলে মেমেলাখনক 'পিৰী' বুলি কয়। বৰ্গবি নাৰীসকলৰা ব্ৰাজতে 'ব্ৰাৰবং হুয়াকি অপিৰী'ৰ আদৰ লাভি। পিৰী এখন অতিৰিক্ত ব্ৰাৰিবলি কৰ্কালত 'ব্ৰাৰকক' নামৰে ডেৰ আঙুল বহলৰ ফিতা বন্ধা হয়। দেখাত কৰক হলেও এই ব্ৰাৰকক কাটোৰাত বিভিন্ন ফুলৰ চাৰুকি তোৰা যায়। ডেউলোকে 'জী পীয়া' নামৰ এখন পায় এক ডেৰ হৰা পই আফ অৰ্ধ আৰ্ধ স্নাত দৈৰ্ঘ্য কলা স্নাতৰ দীঘলোৰে পোৰা এখন কাটোৰা সকলোৰে বহুহৰা কৰে। কঁজুলিৰ মোচাদত বন্ধি লৰৰা মাৰে, নাভক আফ মহিলাই বুকুত বন্ধি লৰৰা বাৰে, চৰাংকাল অগৰীয়া 'দহা' আফ 'নিম্বা ফেৰং' নামে দেহলীয়ে মুখচকা আহৰণ শিকিটো আফ নৃতকৰ অছি বৰ্গবিই নিয়াত এই পীয়া ব্ৰহ্মৰ কৰা হয়। বৰ্গবি নাৰীসকলে পৰিধান কৰা অন্যান্য উল্লেখযোগ্য সাজ-পাৰ হ'ল - পে-ছাৰপী, খা-জাৰী, পে-ডেলেং, দুবগিৰুচ্ছ ইত্যাদি।

জাতি জৈব জৰ্জৰ কৰাৰে কাৰ্য্য কৰা
কাৰিকৰণৰ হাৰিমাৰ কাৰ্য্যৰ নিয়ন্ত্ৰণ
কাৰি দিয়া হ'ল -

২.০১ কাবিরকলম পুস্তকৰ সাজপাৰ :

সকলোৱেৰে কাবির পুস্তকৰ দৰে আমি
অৰ্থাৎ কবিরকলম পুস্তকৰ সাজপাৰ আৰু জিলাৰ বৰগাঁৱ
কাবির পুস্তকখনলৈও সূত্ৰত দাঙিৰা (দহ) সাজে।
ডিজিত লোক (বানি) পিন্ধে। হাতত বয় বা বয়
পাং-পাং লয়। সাত চয় (দহি থকা টোলা) পিন্ধে। জৰ
লেংটি সাজে। লেংটিৰ এটা সূৰ কৰ্ণকানৰপৰা আঁঠু লৈ
জলি থাওৱা। দাঙিৰা বা জৰ পাখি ঠাঙি লয়। টোলা
-ৰ বং কৰি, হাত দুটি আৰু তলফালে দীঘল দহি জলি
থাওৱা। দুলিৰোৰ পাৰ কাটি সূৰৰ এমত খোপা
বন্ধা হোৱা যায়।

আমি কেৱল অৰ্থাৎ কবিরকলম পুস্তক
বন্ধা কৰিবলৈ সাজপাৰৰ দ্বি জন্তু দিয়া হৈছে।

২.০৬ কবিমকলে পৰিধান কথা আ অলংকাৰ ৪

অসমৰ এটা পুৰুষপূৰ্ণ জগতত কাৰ্যি।

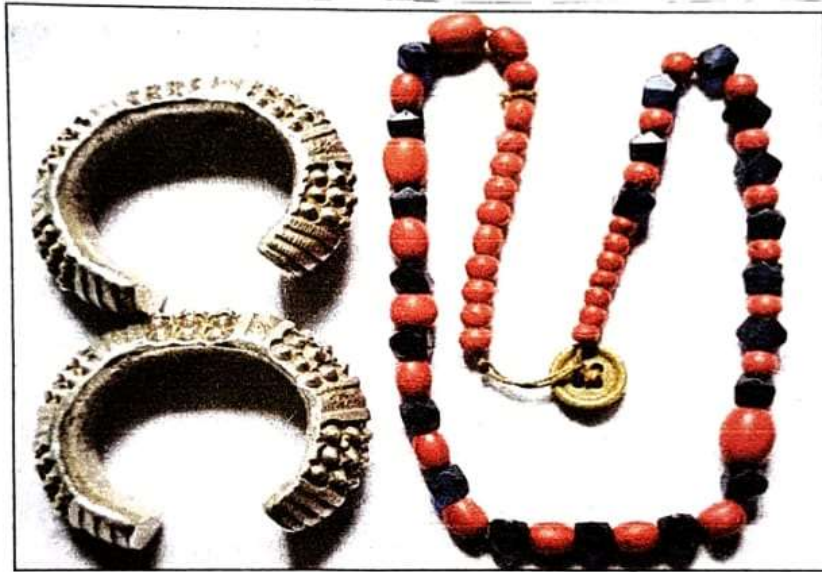
কাৰ্যিকালৰ এটা বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ পৰিচিতি আছে। কাৰ্যিকালে নিজ হাতে যি সোণা পিন্ধা কাপোৰসাজত বহয়, কাৰ্যি কাপটো পৰিপূৰ্ণভাৱে তুলি বঁধিবলৈ তেওঁলোকে ত্ৰৈময় কল্প পৰম্পৰাগত অলংকাৰৰ ব্যৱহাৰ কৰে।

কাৰ্যিকালৰ আ- অলংকাৰৰ কথা কবলৈ হলে তেওঁলোকে জানি চলা কিছুমান বীতি-নীতি-কথাও ক'ব লাগিব। উদাহৰণস্বৰূপে, কাৰ্যি মহিলাসকলক কাৰ্যিকালত সোণৰ সাজত পিন্ধিবলৈ অনুমতি দিয়া নহৈছিল, কেৱল পুৰুষসকলেহে অলংকাৰ পৰিধান কৰিব পাৰিছিল। মহিলাসকলে পুৰুষৰ তুলনাত অধিক পৰিমাণে অলংকাৰ পৰিধান কৰে বাহু তেওঁলোকৰ সাজত যথেষ্ট পৰিমাণে সোণ ব্যৱহাৰ হয়। যিদৰে অন্য প্ৰদেশীয় সাজসজুলিৰ অলংকাৰত সোণৰ ব্যৱহাৰ কৰে।

কাৰ্যি মহিলাসকলে ডিঙিত পিন্ধা এপদ সোণৰ সাজত হিচ হৈছে লেকা। সোণৰ সাজত আৰু বৰ্ণাশীল সোণৰ লেকা ত্ৰৈময় কথা হয়। লেকাপ্ৰকাৰে স্থানীয়ভাৱে ছেৰ আঙুলিৰ পৰিচিতি, লেকা সোণৰা, লেকা বংশম, লেকা বঁহকম, লেকা ডিঙিৰি আদি বিভিন্ন নামেৰে জনা যায়।

কাৰ্যি পুৰুষসকলে সোণৰ লেকা পৰিধান কৰে। পুৰুষে পৰিধান কৰা পৰম্পৰাগত নাম হৈছে

কল্যাণে, লোকসমূহই আৰু লোকমানুসি। পৰিতাপৰ
 কথা য়ে এই দায়িত্বশীলৰ হেঁচিডায়েই আদিকালি পাবলি
 নাই। আৰু কামুদায়ৰ স্মৃতিৰ দৰে কাৰি স্মৃতিহিও
 ছোটলৈ পিন্ধে, ইয়াক বহি বুলি কোৱা হয়। বহিও বিভিন্ন
 প্ৰকাৰৰ আঙু- বহিহেঁচাৰা, বহি হেঁচা-প্ৰেৰ, বহিহেঁচাৰা
 আদি।

স্মৃতিসকলে কামত পিন্ধা 'মহনাৰ ন'
 হেঁচি বুলি কোৱা হয়। 'ন' হেঁচিপিন্ধাৰা বিভিন্ন প্ৰকাৰ
 আঙু- হেঁচি- আংৰু-কাটুং-বহি, আংৰু-কাং
 কাৰি পুৰুষেও কামত অনংকাৰ পিন্ধে। পুৰুষে কামত
 পিন্ধা হেঁচা বা কাপোৰে হেঁচাৰী অনংকাৰক ন'ৰিক
 বুলি কোৱা হয়। কাৰিসকলে আঙুৰিক আৰু অনংকাৰ বুলি

କୋରା ହେ । ବାବିକାମାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପ୍ରଚଳିତ ବିଚ୍ଛିନ୍ନମାନ
 ଆଞ୍ଚଳିକ ନାମ ହିଁରେ ଆସନାନ ହେ-ଏତ, ଆସନାନ ହେଲକ,
 ସାପକନ୍ଦା, ହେଷକନା, ବୁଦ୍ଧାପାଧାନ ଆସନାନ ଆଦି । ବାବି
 ପୁରୋହିତ କାଳେ ହେଲକ ଉପର ଆଞ୍ଚଳିକ ଦିହେ ।

ବାବି ପୁରୁଷ ମହିଳା ଡେହେର ପରମପରାମତ
 ଡେହେ ଏକତ କର କର୍ତ୍ତାବୀ ନମତ ନେ ହୁହେ । ବାବି ମହିଳା
 କୋରା କର୍ତ୍ତାବୀକର ନାହେକ ବା ଦାସି ବୁଲି କୋରା ହେ ।
 ଏହି କର୍ତ୍ତାବୀକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମେ ହେଉଅ ଦାଠି ବା ମହେଷ କିହେ
 -ସ୍ତ ନିମିତ ହତଳ ହାହେ । ହିକା ବୁଦ୍ଧାସ୍ତ ମହୋରା ହେ ।
 ପୁରୁଷେ କୋରା କର୍ତ୍ତାବୀକର ମହିଳାହି କୋରା କର୍ତ୍ତାବୀ
 ହୁଲନାତ ଡେହେ ଆକାସକ । ନକାନ୍ତି ନାମକ ଏହି
 କର୍ତ୍ତାବୀକର ହେଉଅ ଦାଠିକ ହତଳ ହାହେ ଏକ
 ହତଳକଲ ସାପକ ବୁଦ୍ଧାସ୍ତ ମହୋରା ହେ ।

ଅକ୍ଷୟ ଆନ ଜନଜାତିକ କୋରା
 ଦହେ ବାବିକାକଲେଠୁ ଆହୋଲ-ପାନ ହେ । ସାକ୍ଷିଆଲ
 ମହିଳାକାଳେ ତାହୁଲ ଶୁଳିକଲି ଏହେଦି କର ଶୁନ୍ଦନ
 ବହେକା କହେ । ହେକିଦେବ ବୁଦ୍ଧି ବାହୁହେହି ନେ ହୁକା
 ବାହେଲକ ନାମକ ଏହି ଶୁନ୍ଦନାଦିହେ ବାବି ମହିଳା
 ଏକଦ ଅକ୍ଷୟ ବୁଲିଠୁ କର ପାସି । ବିଚ୍ଛିନ୍ନମାନ ବୁଦ୍ଧି
 ବାହୁହେ ସାପକ ଶୁନ୍ଦନାତ ଆହୋଲ ଶୁଳିକଲି ବହେକା କହେ ।

ଦୁଇ ଟାଁଟି ସାମ୍ବିଲିନିଓ ବାପା ସଂସ୍କରଣ ସଂସା ହୁଏ ।
 ବର୍ଗସି ସାହିଲାସକଳେ ଜାହିନି ହୁଏ ନାମସ ବାପା ଓକ
 ବାକଟ ଓଟାତ ଦୁଇ ଟାଁଟି ହୁଏ । ଅଲୋଲ ପାମସ ନିତାତ ଶାସିନି
 ଦୁଇ ଓଲିହାହି ଆନିବ ନସାକି ବର୍ଗଟି ଏଡାଲୋ ନାମୋରା ଥାକା
 ପୁରୁଷ ଓଠାତ ଆହିତୋ ବର୍ଗସି ଓକ ଅଲଂଘର
 ସାଜିଲି । ବର୍ଗସିବଳସ ସାଜତ ଜାଣିତ ଓଟାଲିତ ଦୁକ-
 କେନ୍ଦ୍ରକ ନାମସସାସ ବଂଥା ନେଲେ ସିସୟଟି ଆର୍ଥସନ୍ଧା
 ହି ସଂସ ।

ଦୁକ-କେନ୍ଦ୍ରକ ହିତୁ ବର୍ଗସି ସାହିଲାସ ବାପାଲସ
 ନସା ଶୁଦଧିଲିତୁ ହି ବର୍ଗସି ନେରା ବିଜୁହାସ ସୁଥା ।
 ଏହି ହିତୁ ଓଟାଲେତ ବାମସଂକେ ସିଜିନ ସଂସାଦ ଆକ୍ତ । ଏଲେ
 ଓକ ସଂସ ଓଲୁସସି ବର୍ଗସି ସାହିଲାସକଳେକ ଓକ ଜନଜାସି
 ଆକ୍ରମସକାସୀସ ହତସ ନସା ଓଟାହାହି ସାମ୍ବିଲିନି ଓହି

দয়া লোভা হৈছিল। অহঙ্ক্য মাতে লাগে ই এক স্বল্পতলে
 পশিচণিত হৈছিল যদিও কাম্বতি এই প্রথা কাবি
 সমাজে পথা আম বিলুপ্ত হৈছে।

দাঁঠি বালী বগাটা আছিল- কাবি মহিলাসকল
 - লম্বা মাত্রে পুষ্ণিকালত প্রচলিত আন এটি স্বল্প। এই
 প্রথাটিকে ছ-ইক বুলি কোরা হৈছিল। দাঁঠি বালী
 কাবিলে ফাষ-ইক নামে এই স্বল্প পুষ্ণি তর পথা
 আধাশাভীয় বস ডেলিওরা হৈছিল। এলে কাবিলে দাঁঠি
 ডালে থালু বুলি কাবিসকলে বিশ্বাস কাবিলে।

দাঁঠি ডালে স্বাধা অধুনিক পদ্ধতি উল্লাস
 লেলে লেলে আন বহু প্রথা দলে কাবি সমাজে পথা
 এই প্রথাটোও বিলুপ্ত হৈছে। কাবি জনসমাজে প্রচলিত
 বহু পথপথ্যে প্রমাণ স্বাধা লেলে লেলে উল্লাস
 স্বাধা আন প্রয়োজন সাপেক্ষে পশিচণন হৈছে।

এই সকলে উপাদানেই মিলে কাবি পশিচণ
 প্রতিনিবিত্ত কল্প সেয়েই এই প্রমাণে স্বাধা
 তথা স্বাধা বালু কাবি সমাজে প্রমাণে আধা
 কোরা হৈছে। যদিও এই প্রমাণে স্বাধা কাবি
 সমাজে পশিচণে স্বাধা মা। এই প্রমাণে উপা
 নির্দেশ কাবিলে পথপথ্যে স্বাধা স্বাধা
 হৈছে।